

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Карабашская основная общеобразовательная школа №1
Бугульминского муниципального района Республики Татарстан

РАССМОТРЕНО

На ШМО учителей
гуманитарного цикла
Руководитель ШМО:
Ломанова Э.Г.
протокол № _____ от
«28 » 08 2023г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР
МБОУ Карабашской основной
школы №1
Илья Кашапова И.Р.
«28 » 08 2023г.

УТВЕРЖДАЮ

Директор
МБОУ Карабашской основной
школы №1
Г.Х. Хузина Г.Х.

УТВЕРЖДЕНО

Приказом по школе
№1010 от «01» 08 2023г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета «Родной (татарский) язык»
для обучающихся 5-9 классов

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА **ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «РОДНОЙ (ТАТАРСКИЙ) ЯЗЫК»**

Учебный предмет «Родной (татарский) язык» входит в предметную область «Родной язык и родная литература» учебного плана образовательных организаций основного общего образования.

Учебный предмет «Родной (татарский) язык» является одним из основных элементов образовательной системы основного общего образования, формирующим компетенции в сфере татарской языковой культуры. Его включенность в общую систему обеспечивается содержательными связями с другими учебными предметами гуманитарного цикла, особенно с учебным предметом «Родная (татарская) литература».

Используемые учебные тексты, предлагаемая тематика речи на татарском языке имеют патриотическую, гражданственную, морально-этическую воспитательную направленность, вносят свой вклад в приобщение школьников к национальной культуре. Все это в конечном итоге обеспечивает формирование личностных качеств, соответствующих национальным и общечеловеческим ценностям.

Кроме того, системно-деятельностный подход выдвигает требование обеспечения преемственности курсов татарского языка основной и начальной школы.

ЦЕЛЬ И ЗАДАЧИ ИЗУЧЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «РОДНОЙ (ТАТАРСКИЙ) ЯЗЫК»

Изучение учебного предмета направлено на достижение следующей **цели**:

— развитие коммуникативных умений, то есть способности и готовности использовать речевые средства для выражения своих чувств, мыслей и потребностей; воспитание и развитие личности, уважающей языковое наследие многонационального народа Российской Федерации.

Поставленная цель обуславливает выполнение следующих **задач**:

- овладение знаниями о татарском языке, его устройстве и функционировании, о стилистических ресурсах, основных нормах татарского литературного языка и речевого этикета; обогащение словарного запаса и увеличение объема используемых грамматических средств;
- развитие речевой и мыслительной деятельности, коммуникативных умений и навыков, обеспечивающих свободное владение татарским языком в разных ситуациях, готовности и способности к практическому речевому взаимодействию и взаимопониманию, потребности в речевом самосовершенствовании;
- формирование умений распознавать, анализировать, классифицировать языковые факты, оценивать их с точки зрения нормативности и соответствия ситуации общения, осуществлять информационный поиск, извлекая и преобразовывая необходимую информацию из различных источников и текстов;
- воспитание интереса и любви к родному татарскому языку, сознательного отношения к языку как к духовному наследию народа и средству общения, ответственности за языковую культуру как национальную ценность, осознание эстетической ценности татарского языка.

МЕСТО УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «РОДНОЙ (ТАТАРСКИЙ) ЯЗЫК» В УЧЕБНОМ ПЛАНЕ

В соответствии с ФГОС ООО учебный предмет «Родной язык» входит в предметную область «Родной язык и родная литература» и является обязательным для изучения.

Общее число часов, рекомендованных для изучения родного (татарского) языка, – 510 часов: в 5 классе – 102 часа (3 часа в неделю), в 6 классе – 102

часа (3 часа в неделю), в 7 классе – 102 часа (3 часа в неделю), в 8 классе – 102 часа (3 часа в неделю), в 9 классе – 102 часа (3 часа в неделю).

Содержание обучения в 5 классе.

1. Язык и речь. Культура речи.

Устная и письменная речь. Диалогическая и монологическая речь.

Речевые формулы приветствия, прощания, просьбы, благодарности.

2. Текст.

Подробное, выборочное и сжатое изложение содержания прочитанного или прослушанного текста.

Информационная переработка текста: простой и сложный план текста.

Работа с текстами о татарском языке, его роли среди других языков.

3. Разделы науки о языке.

3.1. Фонетика. Графика.

Закон сингармонизма.

Органы речи.

Согласные звуки. Гласные звуки.

Слог. Типы слогов.

Ударение. Интонация.

Фонетический анализ.

3.2. Орфоэпия.

Понятие об орфоэпии татарского языка.

3.3. Лексикология.

Лексическое значение слова.

Синонимы. Антонимы. Омонимы.

Заимствованные слова.

Профессиональная лексика.

Устаревшие слова. Историзмы. Неологизмы.

Фразеологизмы.

3.4. Морфемика и словообразование.

Корень слова.

Аффиксы. Основа.

Способы словообразования в татарском языке.

3.5. Морфология.

Части речи. Имя существительное. Имя прилагательное. Местоимение. Имя числительное.

Глагол. Изъявительное наклонение. Категория времени. Глаголы настоящего времени. Глаголы прошедшего времени. Глаголы будущего времени.

Вспомогательные глаголы.

Наречие.

Послелоги и послеложные слова.

Частицы.

Союзы. Сочинительные союзы.

62.6.3.6. Синтаксис.

Главные члены предложения. Способы выражения подлежащего и сказуемого.

Второстепенные члены предложения.

Однородные члены предложения.

Распространенное и нераспространенное предложение.

Содержание обучения в 6 классе.

1. Язык и культура.

Работа с текстами о взаимовлиянии языка и культуры, о языковых контактах, взаимовлиянии татарского и русского языков.

2. Текст.

Выявление структуры текста, особенности абзацного членения.

Составление устного текста по картине с использованием своего плана.

Составление письменного текста по картине.

Информационная переработка текста: составление плана прочитанного текста с целью дальнейшего воспроизведения содержания текста в устной и письменной форме.

3. Разделы науки о языке.

3.1. Фонетика.

Система гласных звуков. Изменения в системе гласных звуков татарского языка.

Система согласных звуков.

Звук и фонема.

3.2. Орфография.

Правописание букв о, е, ы, е.

Правописание букв н, ж, һ.

Правописание букв, обозначающих сочетание двух звуков.

Правописание букв ъ и ъ.

3.3. Лексикология.

Прямое и переносное значения слова.

Исконные слова и заимствования в татарском языке.

Синонимы, антонимы, омонимы.

Диалектные слова.

Термины и профессионализмы в татарском языке.

Лексический анализ слова.

3.4. Морфемика и словообразование.

Корень слова. Однокоренные слова. Повторение основных способов образования слов.

3.5. Морфология.

Склонение существительных с окончанием принадлежности. Местоимение. Спрягаемые личные формы глагола. Изъявительное наклонение.

Повелительное наклонение глагола. Желательное наклонение глагола. Условное наклонение глагола.

Неспрягаемые неличные формы глагола. Инфинитив. Имя действия. Причастие.

Наречие. Разряды наречий. Степени сравнения наречий.

Служебные части речи.

Союзы. Союзные слова. Послелоги и послеложные слова.

Частицы.

Звукоподражательные слова.

Междометия.

Модальные слова.

Морфологический анализ частей речи.

3.6. Синтаксис. Пунктуация.

Грамматическая основа предложения. Выражение сказуемого различными частями речи. Выражение подлежащего различными частями речи.

Второстепенные члены предложения.

Предложения с обращениями и вводными словами.

Синтаксический анализ простого предложения.

Содержание обучения в 7 классе.

1. Общие сведения о языке.

Понятие о литературном языке.

Определение места татарского языка среди других языков.

2. Язык и культура.

Язык как зеркало культуры.

Эссе «Родной (татарский) язык».

3. Разделы науки о языке.

3.1. Фонетика.

Гласные звуки в татарском и русском языках.

Взаимодействие соседних гласных и согласных звуков.

Согласные звуки в татарском и русском языках.

Ударение. Случай, когда ударение не сохраняется в собственных и заимствованных словах татарского языка.

3.2. Орфография.

Орфографический словарь татарского языка.

3.3. Лексикология.

Основные способы толкования лексического значения слова. Однозначные и многозначные слова. Прямое и переносное значения слова.

Синонимы, антонимы и омонимы родного языка.

Ономастика и её разделы. Гидронимы, ойкономы Республики Татарстан.

3.4. Морфология.

Неспрягаемые неличные формы глагола. Причастие, его грамматические признаки. Синтаксическая функция причастия. Деепричастие, его грамматические признаки. Отрицательная форма деепричастий.

Наречие и его виды. Морфологический анализ наречия.

3.5. Синтаксис. Пунктуация.

Способы передачи чужой речи. Прямая и косвенная речь. Диалог. Цитата как способ передачи чужой речи. Преобразование прямой речи в косвенную речь.

Понятие о сложных предложениях. Сложносочинённое предложение. Союзная и бессоюзная связь частей. Знаки препинания в сложносочинённых предложениях.

Содержание обучения в 8 классе.

1. Язык и культура.

Взаимосвязь языка и культуры.

Языковые единицы с национально-культурным компонентом в изучаемых текстах.

Чтение текстов с фразеологизмами. Выявление особенностей употребления фразеологизмов в текстах.

2. Текст.

Определение типов текстов (повествование, описание, рассуждение).

Составление собственных текстов заданного типа.

Составление собственных текстов по заданным заглавиям.

Работа с текстами о языках России.

3. Разделы науки о языке.

3.1. Орфоэпия.

Нарушение орфоэпических норм. Подвижное татарское ударение.

3.2. Орфография.

Сложные случаи орфографии.

Правила правописания сложных слов.

Правила правописания парных слов.

Присоединение окончаний к заимствованиям.

3.3. Лексикология.

Активная и пассивная лексика.

Топонимика. Виды топонимов. Ойконимы. Гидронимы.

3.4. Морфология.

Имя прилагательное. Субстантивация прилагательных.

Спрягаемые и неспрягаемые формы глагола. Инфинитив. Причастие. Деепричастие.

Выражение степени совершения действия в татарском языке.

Имя действия и его грамматические признаки. Субстантивация имени действия.

Служебные части речи. Послелоги. Союзы.

Модальные части речи.

Морфологический анализ самостоятельных частей речи.

3.5. Синтаксис. Пунктуация.

Виды сложных предложений: сложносочинённые и сложноподчинённые предложения.

Сопоставление сложноподчинённых предложений татарского и русского языков.

Виды сложноподчинённых предложений. Синтетическое сложноподчинённое предложение. Аналитическое сложноподчинённое предложение.

Виды придаточных частей сложноподчинённого предложения: подлежащные, сказуемые, дополнительные, определительные, времени, места, образа действия, меры и степени, цели, причины, условия, уступки.

Синтаксический разбор сложного предложения.

Содержание обучения в 9 классе.

1. Текст.

Осуществление информационной обработки текстов (создание тезисов, конспектов, рефератов, рецензий).

Общая информация о стилях речи, их особенностях.

2. Разделы науки о языке.

2.1. Фонетика (повторение изученного материала в 5–8 классах).

Предмет изучения фонетики.

Способы образования звуков.

Гласные и согласные звуки.

Изменения в системе гласных звуков татарского языка. Изменения в системе согласных звуков татарского языка.

Позиционные изменения звуков.

2.2. Лексикология.

Слово – основная единица языка.

Диалектизмы.

Профессионализмы.

Устаревшие слова. Неологизмы.

Лексический анализ слова.

2.3. Морфемика и словообразование.

Морфемный и словообразовательный анализ слов.

2.4. Морфология (повторение изученного материала в 5–8 классах).

Самостоятельные части речи.

Имя существительное. Категория падежа. Категория принадлежности. Склонение существительных с окончанием принадлежности по падежам.

Имя прилагательное. Степени сравнения прилагательных. Субстантивация прилагательных.

Местоимение.

Имя числительное. Разряды числительных.

Наречие. Разряды наречий.

Звукоподражательные слова.

Выражение степени совершения действия в татарском языке.

Предикативные слова.

Модальные части речи.

Служебные части речи: послелоги и союзы. Союзные слова.

Морфологический анализ.

2.5. Синтаксис.

Сложносочинённые предложения.

Сложноподчинённые предложения.

Виды сложноподчинённых предложений.

Синтаксический анализ предложения.

2.6. Стилистика.

Употребление стилистически окрашенной лексики и фразеологии. Использование языковых средств.

Синонимия словосочетаний. Синонимия предложений.

Научный стиль.

Разговорный стиль.

Официально-деловой стиль.

Художественный стиль.

Публицистический стиль.

Планируемые результаты освоения программы по родному (татарскому) языку на уровне основного общего образования.

1. В результате изучения родного (татарского) языка на уровне основного общего образования у обучающегося будут сформированы следующие личностные результаты:

1) гражданского воспитания:

готовность к выполнению обязанностей гражданина и реализации его прав, уважение прав, свобод и законных интересов других людей, активное участие в жизни семьи, образовательной организации, местного сообщества, родного края, страны, в том числе в сопоставлении с ситуациями, отражёнными в литературных произведениях, написанных на родном (татарском) языке;

неприятие любых форм экстремизма, дискриминации;

понимание роли различных социальных институтов в жизни человека;

представление об основных правах, свободах и обязанностях гражданина, социальных нормах и правилах межличностных отношений в поликультурном и многоконфессиональном обществе, формируемое в том числе на основе примеров из литературных произведений, написанных на родном (татарском) языке;

готовность к разнообразной совместной деятельности, стремление к взаимопониманию и взаимопомощи, активное участие в самоуправлении в образовательной организации;

готовность к участию в гуманитарной деятельности (помощь людям, нуждающимся в ней; волонтёрство);

2) патриотического воспитания:

осознание российской гражданской идентичности в поликультурном и многоконфессиональном обществе, понимание роли родного (татарского) языка в жизни народа, проявление интереса к познанию родного (татарского) языка, к истории и культуре своего народа, края, страны, других народов России, ценностное отношение к родному (татарскому) языку, к достижениям своего народа и своей Родины – России, к науке, искусству, боевым подвигам и трудовым достижениям народа, в том числе отражённым в художественных произведениях, уважение к символам России, государственным праздникам, историческому и природному наследию и памятникам, традициям разных народов, проживающих в родной стране;

3) духовно-нравственного воспитания:

ориентация на моральные ценности и нормы в ситуациях нравственного выбора, готовность оценивать своё поведение, в том числе речевое, и поступки, а также поведение и поступки других людей с позиции нравственных и правовых норм с учётом осознания последствий поступков; активное неприятие асоциальных поступков, свобода и ответственность личности в условиях индивидуального и общественного пространства;

4) эстетического воспитания:

восприимчивость к разным видам искусства, традициям и творчеству своего и других народов, понимание эмоционального воздействия искусства, осознание важности художественной культуры как средства коммуникации и самовыражения;

понимание ценности отечественного и мирового искусства, роли этнических культурных традиций и народного творчества, стремление к самовыражению в разных видах искусства;

5) физического воспитания, формирования культуры здоровья и эмоционального благополучия:

осознание ценности жизни с использованием собственного жизненного и читательского опыта, ответственное отношение к своему здоровью и установка на здоровый образ жизни (здоровое питание, соблюдение гигиенических правил, рациональный режим занятий и отдыха, регулярная физическая активность);

осознание последствий и неприятие вредных привычек (употребление алкоголя, наркотиков, курение) и иных форм вреда для физического и психического здоровья, соблюдение правил безопасности, в том числе правил безопасного поведения в Интернет-среде;

способность адаптироваться к стрессовым ситуациям и меняющимся социальным, информационным и природным условиям, в том числе осмысливая собственный опыт и выстраивая дальнейшие цели;

умение принимать себя и других, не осуждая;

умение осознавать своё эмоциональное состояние и эмоциональное состояние других, использовать языковые средства для выражения своего состояния, в том числе опираясь на примеры из литературных произведений, написанных на родном (татарском) языке, сформированность навыков рефлексии, признание своего права на ошибку и такого же права другого человека;

6) трудового воспитания:

установка на активное участие в решении практических задач (в рамках семьи, образовательной организации, населенного пункта, родного края) технологической и социальной направленности, способность инициировать, планировать и самостоятельно выполнять такого рода деятельность;

интерес к практическому изучению профессий и труда различного рода, в том числе на основе применения изучаемого предметного знания и ознакомления с деятельностью филологов, журналистов, писателей, уважение к труду и результатам трудовой деятельности, осознанный выбор и построение индивидуальной траектории образования и жизненных планов с учётом личных и общественных интересов и потребностей;

умение рассказать о своих планах на будущее;

7) экологического воспитания:

ориентация на применение знаний из области социальных и естественных наук для решения задач в области окружающей среды, планирования поступков и оценки их возможных последствий для окружающей среды, умение точно, логично выражать свою точку зрения на экологические проблемы;

повышение уровня экологической культуры, осознание глобального характера экологических проблем и путей их решения, активное неприятие действий, приносящих вред окружающей среде, в том числе сформированное при знакомстве с литературными произведениями, поднимающими экологические проблемы, осознание своей роли как гражданина и потребителя в условиях взаимосвязи природной, технологической и социальной сред, готовность к участию в практической деятельности экологической направленности;

8) ценности научного познания:

ориентация в деятельности на современную систему научных представлений об основных закономерностях развития человека, природы и общества, взаимосвязях человека с природной и социальной средой, закономерностях развития языка, овладение языковой и читательской культурой, навыками чтения как средства познания мира, овладение основными навыками исследовательской деятельности, установка на осмысление опыта, наблюдений, поступков и стремление совершенствовать пути достижения индивидуального и коллективного благополучия.

9) адаптации обучающегося к изменяющимся условиям социальной и природной среды:

освоение обучающимися социального опыта, основных социальных ролей, норм и правил общественного поведения, форм социальной жизни в группах и сообществах, включая семью, группы, сформированные по профессиональной деятельности, а также в рамках социального взаимодействия с людьми из другой культурной среды;

способность обучающихся к взаимодействию в условиях неопределённости, открытость опыту и знаниям других;

способность действовать в условиях неопределённости, повышать уровень своей компетентности через практическую деятельность, в том числе умение учиться у других людей, получать в совместной деятельности новые знания, навыки и компетенции из опыта других;

навык выявления и связывания образов, способность формировать новые знания, способность формулировать идеи, понятия, гипотезы об объектах

и явлениях, в том числе ранее не известных, осознавать дефицит собственных знаний и компетенций, планировать своё развитие;

умение оперировать основными понятиями, терминами и представлениями в области концепции устойчивого развития, анализировать и выявлять взаимосвязь природы, общества и экономики, оценивать свои действия с учётом влияния на окружающую среду, достижения целей и преодоления вызовов, возможных глобальных последствий;

способность осознавать стрессовую ситуацию, оценивать происходящие изменения и их последствия, опираясь на жизненный, речевой и читательский опыт; воспринимать стрессовую ситуацию как вызов, требующий контрмер;

оценивать ситуацию стресса, корректировать принимаемые решения и действия; формулировать и оценивать риски и последствия, формировать опыт, находить позитивное в сложившейся ситуации; быть готовым действовать в отсутствие гарантий успеха.

2. В результате изучения родного (татарского) языка на уровне основного общего образования у обучающегося будут сформированы познавательные универсальные учебные действия, коммуникативные универсальные учебные действия, регулятивные универсальные учебные действия, умения совместной деятельности.

2.1. У обучающегося будут сформированы следующие базовые логические действия как часть познавательных универсальных учебных действий: выявлять и характеризовать существенные признаки языковых единиц, языковых явлений и процессов;

устанавливать существенный признак классификации языковых единиц (явлений), основания для обобщения и сравнения, критерии проводимого анализа, классифицировать языковые единицы по существенному признаку;

выявлять закономерности и противоречия в рассматриваемых фактах, данных и наблюдениях, предлагать критерии для выявления закономерностей и противоречий;

выявлять в тексте дефициты информации, данных, необходимых для решения поставленной учебной задачи;

выявлять причинно-следственные связи при изучении языковых процессов, проводить выводы с использованием дедуктивных и индуктивных умозаключений, умозаключений по аналогии, формулировать гипотезы о взаимосвязях;

самостоятельно выбирать способ решения учебной задачи при работе с разными типами текстов, разными единицами языка, сравнивая варианты решения и выбирая оптимальный вариант с учётом самостоятельно выделённых критериев.

2.2. У обучающегося будут сформированы следующие базовые исследовательские действия как часть познавательных универсальных учебных действий:

использовать вопросы как исследовательский инструмент познания в языковом образовании;

формулировать вопросы, фиксирующие несоответствие между реальным и желательным состоянием ситуации, и самостоятельно устанавливать искомое и данное;

формировать гипотезу об истинности собственных суждений и суждений других, аргументировать свою позицию, мнение; составлять алгоритм действий и использовать его для решения учебных задач;

проводить по самостоятельно составленному плану небольшое исследование по установлению особенностей языковых единиц, процессов, причинно-следственных связей и зависимостей объектов между собой; оценивать на применимость и достоверность информацию, полученную в ходе лингвистического исследования (эксперимента);

самостоятельно формулировать обобщения и выводы по результатам проведённого наблюдения, исследования, владеть инструментами оценки достоверности полученных выводов и обобщений;

прогнозировать возможное дальнейшее развитие процессов, событий и их последствия в аналогичных или сходных ситуациях, а также выдвигать предположения об их развитии в новых условиях и контекстах.

2.3. У обучающегося будут сформированы умения работать с информацией как часть познавательных универсальных учебных действий:

применять различные методы, инструменты и запросы при поиске и отборе информации с учётом предложенной учебной задачи и заданных критериев;

выбирать, анализировать, интерпретировать, обобщать и систематизировать информацию, представленную в текстах, таблицах, схемах;

использовать различные виды аудирования и чтения для оценки текста с точки зрения достоверности и применимости содержащейся в нём информации и усвоения необходимой информации с целью решения учебных задач;

использовать смысловое чтение для извлечения, обобщения и систематизации информации из одного или нескольких источников с учётом поставленных целей;

находить сходные аргументы (подтверждающие или опровергающие одну и ту же идею, версию) в различных информационных источниках;

самостоятельно выбирать оптимальную форму представления информации (текст, презентация, таблица, схема) и иллюстрировать решаемые задачи несложными схемами, диаграммами, иной графикой и их комбинациями в зависимости от коммуникативной установки;

оценивать надёжность информации по критериям, предложенным учителем или сформулированным самостоятельно;

эффективно запоминать и систематизировать информацию.

2.4. У обучающегося будут сформированы умения общения как часть коммуникативных универсальных учебных действий:

воспринимать и формулировать суждения, выражать эмоции в соответствии с условиями и целями общения; выражать себя (свою точку зрения) в диалогах и дискуссиях, в устной монологической речи и в письменных текстах на родном (татарском) языке;

распознавать невербальные средства общения, понимать значение социальных знаков;

распознавать предпосылки конфликтных ситуаций и смягчать конфликты, вести переговоры;

понимать намерения других, проявлять уважительное отношение к собеседнику и в корректной форме формулировать свои возражения; в ходе диалога (дискуссии) задавать вопросы по существу обсуждаемой темы и высказывать идеи, нацеленные на решение задачи и поддержание благожелательности общения;

сопоставлять свои суждения с суждениями других участников диалога, обнаруживать различие и сходство позиций;

публично представлять результаты проведённого языкового анализа, выполненного лингвистического эксперимента, исследования, проекта;

самостоятельно выбирать формат выступления с учётом цели презентации и особенностей аудитории и в соответствии с ним составлять устные и письменные тексты с использованием иллюстративного материала.

2.5. У обучающегося будут сформированы умения самоорганизации как части регулятивных универсальных учебных действий:

выявлять проблемы для решения в учебных и жизненных ситуациях;

ориентироваться в различных подходах к принятию решений (индивидуальное, принятие решения в группе, принятие решения группой);

самостоятельно составлять алгоритм решения задачи (или его часть), выбирать способ решения учебной задачи с учётом имеющихся ресурсов и собственных возможностей, аргументировать предлагаемые варианты решений;

самостоятельно составлять план действий, вносить необходимые корректизы в ходе его реализации;

проводить выбор и брать ответственность за решение.

2.6. У обучающегося будут сформированы умения самоконтроля, эмоционального интеллекта, принятия себя и других как части регулятивных универсальных учебных действий:

владеть разными способами самоконтроля (в том числе речевого), самомотивации и рефлексии;

давать оценку учебной ситуации и предлагать план её изменения;

предвидеть трудности, которые могут возникнуть при решении учебной задачи, и адаптировать решение к меняющимся обстоятельствам;

объяснять причины достижения (недостижения) результата деятельности; понимать причины коммуникативных неудач и предупреждать их, давать оценку приобретённому речевому опыту и корректировать собственную речь с учётом целей и условий общения; оценивать соответствие результата цели и условиям общения;

развивать способность управлять собственными эмоциями и эмоциями других;

выявлять и анализировать причины эмоций; понимать мотивы и намерения другого человека, анализируя речевую ситуацию;

регулировать способ выражения собственных эмоций;

осознанно относиться к другому человеку и его мнению;

признавать своё и чужое право на ошибку;

принимать себя и других, не осуждая;

проявлять открытость;

осознавать невозможность контролировать всё вокруг.

2.7. У обучающегося будут сформированы умения совместной деятельности:

понимать и использовать преимущества командной и индивидуальной работы при решении конкретной проблемы, обосновывать необходимость применения групповых форм взаимодействия при решении поставленной задачи;

принимать цель совместной деятельности, коллективно строить действия по её достижению: распределять роли, договариваться, обсуждать процесс и результат совместной работы;

обобщать мнения нескольких человек, проявлять готовность руководить, выполнять поручения, подчиняться;

планировать организацию совместной работы, определять свою роль (с учётом предпочтений и возможностей всех участников взаимодействия), распределять задачи между членами команды, участвовать в групповых формах работы (обсуждения, обмен мнениями, «мозговой штурм» и другие);

выполнять свою часть работы, достигать качественный результат по своему направлению и координировать свои действия с действиями других членов команды;

оценивать качество своего вклада в общий продукт по критериям, самостоятельно сформулированным участниками взаимодействия, сравнивать результаты с исходной задачей и вклад каждого члена команды в достижение результатов, разделять сферу ответственности и проявлять готовность к представлению отчёта перед группой.

3. Предметные результаты изучения родного (татарского) языка.

К концу обучения в 5 классе обучающийся научится:

владеть различными видами монолога (повествование, описание, рассуждение) и диалога (побуждение к действию, обмен мнениями, установление и регулирование межличностных отношений);

формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них;

составлять собственные тексты, используя материал урока, образец, ключевые слова, вопросы или план;

понимать содержание прослушанных и прочитанных текстов различных функционально-смысовых типов речи;

правильно бегло, осознанно и выразительно читать тексты на татарском языке;

читать тексты разных стилей и жанров, владеть разными видами чтения (изучающим, ознакомительным, просмотровым);

письменно выполнять языковые (фонетические, лексические и грамматические) упражнения;

излагать свои мысли в устной и письменной форме, соблюдая нормы построения текста (логичность, последовательность, соответствие теме, связность);

владеть видами устной и письменной речи;

различать понятия «язык» и «речь», виды речи и формы речи: диалог и монолог;

иметь представление о законах сингармонизма: различать нёбную и губную гармонию;

распознавать гласные и согласные звуки;

понимать смыслоразличительную функцию звука;

анализировать и характеризовать устно и с помощью элементов транскрипции отдельные звуки речи;

иметь представление об особенностях произношения и написания слов;

понимать устройство речевого аппарата;

правильно употреблять звуки [э] [ц], [щ], буквы, обозначающие их при письме;

иметь представление о правописании букв, обозначающих сочетание двух звуков: е, ё, ю, я;

определять открытый и закрытый слог;

различать ударный слог, логическое ударение;

правильно строить и произносить предложения, выделяя интонацией знак препинания;

распознавать повелительные и побудительные предложения;

проводить фонетический анализ слова;

определять лексическое значение слова по контексту;

выявлять профессиональную лексику;

использовать в речи синонимы, антонимы, омонимы;

распознавать в речи фразеологизмы, определять их значение;

распознавать устаревшие слова, историзмы, неологизмы (простейшие случаи);

различать слова общетюркского происхождения и заимствования;

выделять в заимствованных словах корень, аффикс, основу;

различать формообразующие и словообразующие аффиксы;

иметь представление о способах словообразования в татарском языке;

проводить морфемный и словообразовательный анализ слов;

определять части речи: самостоятельные и служебные;

определять общее грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени существительного, объяснять его роль в речи;

распознавать корневые, производные, сложные, парные и составные имена существительные;

иметь представление о категориях принадлежности в именах существительных;

определять общее грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени прилагательного, объяснять его роль в речи;

образовывать сравнительную, превосходную, уменьшительную степень имён прилагательных;

распознавать корневые, производные, сложные, парные и составные имена прилагательные;

определять общее грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции местоимения;

различать значение и употребление в речи личных местоимений;

склонять указательные местоимения по падежам;

определять общее грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции количественных, порядковых числительных;

иметь общее представление о склонении количественных числительных по падежам;

соблюдать правила правописания и способы образования (корневые, сложные, парные и составные) числительных;

определять общее грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции глагола в изъявительном наклонении, объяснять его роль в речи;

образовывать временные формы глагола;

различать спряжение глаголов настоящего, прошедшего (определенного и неопределенного) и будущего (определенного и неопределенного) времени в положительном и отрицательном аспектах;

правильно употреблять в речи вспомогательные глаголы;

определять общее грамматическое значение наречий; объяснять употребление их в речи;

распознавать разряды наречий (места, времени);

проводить морфологический анализ изученных частей речи;

различать послелоги и послеложные слова;

понимать особенности употребления послелогов со словами в различных падежных формах;

распознавать частицы;

соблюдать правила правописания частиц;
распознавать союзы;
составлять предложения с союзами;
различать главные и второстепенные члены предложения;
находить и самостоятельно составлять предложения с однородными членами;
использовать интонацию перечисления в предложениях с однородными членами;
распознавать распространённые и нераспространённые предложения;
понимать выражение главных членов предложения;
определять орфографические ошибки и исправлять их;
формулировать понятия о культуре речи; речевом этикете татарского языка;
соблюдать нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения;
соблюдать интонацию, осуществлять выбор и организацию языковых средств, и самоконтроль своей речи.

К концу обучения в 6 классе обучающийся научится:

участвовать в диалогах, беседах, дискуссиях на различные темы;
подробно и сжато передавать содержание прочитанных текстов;
воспринимать на слух и понимать основное содержание аудио- и видеотекстов;
читать и находить нужную (интересующую) информацию в текстах;
определять тему и основную мысль текста;
корректировать заданные тексты с учётом правильности, богатства и выразительности письменной речи;
писать тексты с использованием картины, произведения искусства;
составлять план прочитанного текста с целью дальнейшего воспроизведения содержания текста в устной и письменной форме;
различать гласные переднего и заднего ряда; огублённые и неогублённые;
давать полную характеристику гласным звукам;
определять комбинаторные и позиционные изменения гласных (в рамках изученного);
различать звук и фонему;
распознавать виды гармонии гласных;
различать виды редукции гласных;

правильно употреблять звук ['] (гамза);
определять место образования согласных звуков;
определять качественные характеристики согласных звуков;
использовать знания по фонетике и графике в практике произношения и правописания слов;
понимать ассимиляцию согласных;
соблюдать правила правописания букв, обозначающих сочетание двух звуков; букв ъ и ъ;
различать слова тюркского происхождения, арабско-персидские, европейские, русские заимствования;
использовать словарь синонимов и антонимов;
выявлять диалектные слова;
определять термины и профессионализмы в татарском языке;
проводить лексический анализ слова;
образовывать однокоренные слова;
склонять существительные с окончанием принадлежности по падежам;
распознавать личные, указательные, вопросительные, притяжательные, неопределённые, определительные и отрицательные местоимения;
определять общее значение, употребление в речи повелительного, условного наклонения глагола;
распознавать спрягаемые личные формы глагола (изъявительное, повелительное, условное и желательное наклонение);
различать неспрягаемые неличные формы глагола (инфinitив, имя действия, причастие);
образовывать разряды наречий, степени сравнения наречий;
употреблять в речи звукоподражательные слова, междометия, модальные слова и частицы;
определять служебные части речи;
определять грамматическую основу предложения;
распознавать выражение сказуемого и подлежащего различными частями речи;
находить второстепенные члены предложения (определение, дополнение, обстоятельство);
находить вводные слова; обращения; определять употребление их в речи;
проводить синтаксический анализ простого предложения;
ставить знаки препинания в простом предложении;
развивать речевую и мыслительную деятельность, а также коммуникативные умения и навыки, обеспечивающие владение татарским языком в

разных ситуациях;

соблюдать при речевом общении основные орфоэпические, лексические, грамматические нормы татарского литературного языка.

К концу обучения в 7 классе обучающийся научится:

передавать содержание текста с изменением лица рассказчика;

понимать текст как речевое произведение, выявлять его структуру, особенности абзацного членения;

давать развернутые ответы на вопросы;

владеть правилами орфографии при написании часто употребляемых слов;

проводить сопоставительный анализ гласных звуков татарского и русского языков;

проводить сопоставительный анализ согласных звуков татарского и русского языков;

правильно ставить ударение в заимствованных словах;

работать с толковым словарём татарского языка;

понимать ономастику и её разделы;

выявлять топонимы;

выявлять синонимы в синонимических цепочках; пары антонимов, омонимов;

определять неспрягаемые формы глагола (причастие прошедшего, настоящего и будущего времени, деепричастие);

понимать синтаксическую функцию причастия и деепричастия;

определять разряды наречий (наречия образа действия, меры и степени, сравнения, места, времени, цели), образование наречий;

выявлять синтаксическую роль наречий в предложении;

определять способы передачи чужой речи;

распознавать прямую и косвенную речь;

определять строение предложений с прямой речью;

воспринимать цитаты как способ передачи чужой речи;

выделять цитаты знаками препинания;

преобразовывать прямую речь в косвенную;

иметь представление о сложном предложении;

различать и правильно строить простое и сложное предложение с сочинительными союзами;

использовать сочинительные союзы как средство связи предложений в тексте;

уместно использовать необщепотребительную лексику (сленг, диалектную, профессиональную лексику) в соответствии с ситуацией общения; развивать речевую и мыслительную деятельность, а также коммуникативные умения и навыки, обеспечивающие владение татарским языком в разных ситуациях.

К концу обучения в 8 классе обучающийся научится:

кратко высказываться в соответствии с предложенной ситуацией общения;

определять типы текстов (повествование, описание, рассуждение) и создавать собственные тексты заданного типа;

работать с книгой, статьями из газет и журналов, интернет-ресурсами;

писать собственные тексты по заданным заглавиям;

проводить краткие выписки из текста для использования их в собственных высказываниях;

использовать орфоэпический словарь татарского языка при определении правильного произношения слов;

использовать подвижное татарское ударение;

определять ударения в сложных, парных словах;

присоединять окончания к заимствованиям;

различать активную и пассивную лексику;

отличать различные виды топонимов, в частности ойконимы и гидронимы;

понимать выражение степени протекания действия в татарском языке;

распознавать случаи субстантивации имени действия;

понимать субстантивацию прилагательных;

изменять имена прилагательные по падежам;

определять понятие о сложносочинённом предложении;

выделять главную и придаточную части сложноподчинённого предложения;

понимать смысловые отношения между частями сложноподчинённого предложения;

выявлять виды сложноподчинённых предложений (подлежащие, сказуемые, дополнительные, определительные, времени, места, образа действия, меры и степени, цели, причины, условные, уступительные);

определять синтетическое сложноподчинённое предложение, синтетические средства связи;

распознавать аналитическое сложноподчинённое предложение, аналитические средства связи;

ставить знаки препинания в сложноподчинённых предложениях;

распознавать предложения по наличию главных и второстепенных членов, полные и неполные предложения (понимать особенности употребления неполных предложений в диалогической речи, соблюдения в устной речи интонации неполного предложения);

проводить синтаксический и пунктуационный анализ предложений;

применять знания по синтаксису и пунктуации при выполнении различных видов языкового анализа и в речевой практике;

представлять родную страну и культуру на татарском языке;

понимать особенности использования мимики и жестов в разговорной речи.

К концу обучения в 9 классе обучающийся научится:

извлекать информацию из различных источников, пользоваться лингвистическими словарями, справочной литературой; осуществлять информационную обработку текстов (создавать тезисы, конспект, реферат, рецензию);

наблюдать за использованием слов в художественной и разговорной речи, публицистических и учебно-научных текстах;

сопоставлять сложноподчинённые предложения татарского и русского языков;

определять основные нормы современного татарского литературного языка;

определять стили речи (научный, официально-деловой, разговорный, художественный, публицистический).

**Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план
5 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 5 нче сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.**

№ п/п	Тема урока	Количество часов	Уткәрелү вакыты	
			всего	план
1.	Устная и письменная речь. Телдән һәм язма сөйләм.	1		
2.	Диалогическая и монологическая речь/ Диалогик һәм монологик сөйләм.	1		
3-4	Речевые формулы приветствия, прощания, просьбы, благодарности/ Сәламләү, хушлашу, утенү, рәхмәт сүзләренәйтү формулалары.	1		
5-6	Подробное, выборочное и сжатое изложение содержания прочитанного или прослушанного текста/ Уқылганяки тыңланган текст эчтәлегенеңтулы, сайланма һәм кыскартылган эчтәлеге.	1		
7-8	Информационная переработка текста: простой и сложный план текста. Текстны мәгълүмати эшкәртү: гади һәм катлаулы текст планы.	1		
9	Письменное и устное выполнение языковых упражнений. Тел күнегүләренязмача һәм телдән башкару.	1		
10	Закон сингармонизма. Сингармонизм законы	1		
11.	Органы речи/ Сөйләм органныры.	1		

12	Согласные звуки/ Тартык авазлар	1		
13	Звонкие согласные. Яңғырау тартыклар. Глухие согласные. Санғырау тартыклар	1		
14-15	Чередование согласных в словах. Словарный диктант.. Тартыкларның чиратлашуы. Сұзлек диктанты.	1		
16	Гласные звуки/ Сузық авазлар.	1		
17.	Мягкие и твердые гласные. Нечкә һәм калын сузықлар	1		
18-19.	Изложение	1		
20-21	Слог. Типы слогов. Ижек. Ижектөрлөре	1		
22-23.	Ударение. Басым	1		
24.	Интонация	1		
25-26	Фонетический анализ. Фонетиканализ.	1		
27.	Диктант	1		
28	Работа над ошибками. хаталар өстендеңдә эш			
29.	Понятие об орфоэпии татарского языка. Татар теле орфоэпиясе турында тәшенчә	1		
30-31.	Лексическое значение слова. Сүзнең лексик әһәмияте	1		
32.	Профессиональная лексика. Профессиональ лексика. Сұзлеқдиктанты.	1		
33 34 35.	Синонимы. Антонимы. Синонимнар. Антонимнар.	1		
36.	Омонимы. Омонимнар.	1		
37.	Устаревшие слова. Историзмы. Иске сүзләр. Тарихи сүзләр.	1		

38.	Заимствованные слова. Алынмасұзләр.	1		
39-40.	Проектная работа/Проект эше	1		
41.	Неологизмы. Неологизмнар.	1		
42-43.	Фразеологизмы/Фразеологизмнар	1		
44	Корень слова. Сүз тамыры.			
45	Аффиксы. Основа. Аффикслар. Нигез.			
46	Способы словообразования в татарском языке. Татар телендәсүзләрнең барлыкка килүүсуллары.			
47-48	Изложение			
49	Части речи. Сүз төркемнәре.			
50	Имя существительное. Исем. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени			
51	Словообразование имен существительных. Исемнәренең яғыннан төрләре.			
52	Склонения имен существительных. Исемнәрен төрләнеше.. Сүзлек диктанты.			
53	Категория принадлежности имен существительных. Исемнәрдә тартым күшүмчалары.			
54	Имя прилагательное. Сыйфат. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени прилагательного. Сыйфаттарның грамматический әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			
55 56	Степени прилагательных. Сыйфат дәрәжәләре.			
57-58.	Словообразование имен прилагательных. Сыйфаттарның яғыннан төрләре.			
59-60	Местоимение. Алмашлык. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции местоимения			

61.	Склонение личных и указательных местоимений по падежам. Зат һәм күрсәтү алмашлыкларының килем белән төрләнүе.			
62	Имя числительное. Сан. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции количественных, порядковых числительных .Микъдар һәм тәртип саннарының грамматическ әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			
63.	Склонение количественных числительных по падежам. Микъдар саннарының килем белән төрләнеше.			
64.	Глагол. Категория времени. Фигыль. Вакыт категориясе.			
65.	Контрольный диктант			
66	Работа на ошибками.Хаталар өстендә эш.			
67	Глаголы настоящего времени.Хәзерге заман хикәя фигыль.			
68	Глаголы прошедшего времени.Уткән заман хикәя фигыль.			
69	Глаголы будущего времени. Киләчәк заман хикәя заман фигыль.			
70	Вспомогательные глаголы.Ярдәмче фигыльләр.			
71	Наречие. Рәвеш.			
72-73	Сочинение			
74	Тест			
75-76	Послелоги и послеложные слова.Бәйлек һәм бәйлек сүзләр.			
77-78	Частицы. Кисәкчәләр.			
79-80	Союзы. Теркәгечләр.			
81-82	Сочинительные союзы. Тезүчетеркәгечләр. Сүзлек диктанты.			

83-84	Главные члены предложения. Подлежащее. Жөмләнең башкисәкләре. Ия.			
85-86	Главные члены предложения. Сказуемое. Жөмләнең баш кисәкләре. Хәбәр.			
87-88	Проектная работа			
89-90	Однородные члены предложения. Жөмләнең тиңдәш кисәкләре.			
91-92	Второстепенные члены предложения. Жөмләнең иярченкисәкләре.			
93-94	Определение, дополнение, обстоятельство. Аергыч, тәмамлық, хәл.			
95-96	Распространенное и нераспространенное предложение. Жәенке һәмжыйнак жөмләләр			
97-98	Способы выражения подлежащего и сказуемого Иянең һәм хәбәрнең белдерелүе.			
99-100	Сочинение			
101	Промежуточная аттестация. Арадаш эш			
102	Повторение. Кабатлау			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

6 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 6 ичы сыйныф, атнага 3 сэг., елга 102 сэг.

№	Содержание	Кол-вочасов	План	Факт
1.	Тел –аралашу чарасы./ Язык - самое важное средство общения народов.	1		
2.	Баш һәм иярчен кисәкләр./ Главные и второстепенные члены предложения.	1		
3.	Ясалышы ягыннан сүз төрләре./ Словообразование.	1		
4.	Кереш диктант. “Кичке учак”/Входной диктант.	1		
5	Сүз төркеме буларак исем. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Берлекһәм күплек сандагы исемнәр./ Имя существительное как часть речи. Собственные и нарицательные имена существительные. Единственное и множественное число.	1		
6.	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Баш һәм иялек килеше. /Склонение имен существительных. Именительный и родительный падежи.	1		
7.	Юнәlesh һәм тәшем килеше./ Дательный и творительный падежи.	1		
8.	Чыгыш һәм урын-вакыт килеше. / Винительный и предложный падежи.	1		
9.	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше/ Категория принадлежности существительного	1		
10.	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше/ Склонение существительных по падежам с аффиксами	1		
11.	Сан, тартым, килеш күшымчаларын куллануда стилистик төрлелек	1		
12.	Исемнәрнең ясалышы/.Словообразование имен существительных.	1		
13.	Изложение №1“Актуш яралангач”	1		

14. 15	БСҮ №1. Иниша “Безнең гайлә?”/Развитие речи. Сочинение “Наша семья”	2		
16.	Работа над ошибками. Синоним һәм антоним исемнәр. Исемнәрнең жәмләдә кулланылыши. / Синоним и антоним имен существительных. Употребление имен существительных в речи.	1		
17.	Исемнәрне гомуиләштереп кабатлау. Исемнәрне морфологик яктан тикшерү./ <i>Повторение имен существительных. Морфологический разбор.</i>	1		
18.	Исем темасы буенча зачет. /Зачет по теме “Имена существительные”.	1		
19.	Сыйфат түрында төшөнчә./ Работа над ошибками. Понятие о прилагательном.	1		
20-21	Сыйфат дәрәжәләре, аларның дөрес язылыши һәм кулланылыши./ Степени сравнения имен прилагательных. Правописание и употребление имен прилагательных.	2		
22.	Асыл һәм нисби сыйфатлар. /Качественные и относительные прилагательные.	1		
23.	БСҮ №2. Рәсми эш кәгазьләре. Расписка язу/Развитие речи. Расписка.	1		
24.	Сыйфат ясалышы. Словообразование имен прилагательных.			
25.	Синоним һәм антоним сыйфатлар. /Прилагательные синонимы и антонимы.	1		
26.	Искәртмәле диктант “Урман тургае”	1		
27	Хаталарны тәзәтү эше. Сыйфатларның исемләшүе һәм жәмләдәкулланылыши ./ Субстантивация имен прилагательных. Употребление имен прилагательных в предложениях	1		
28.	Изложение №2			
29.	Сыйфатларны гомуиләштереп кабатлау. Сыйфатларга морфологиканализ ясау. / <i>Повторение имен прилагательных. Морфологический разбор.</i>	1		
30.	“Сыйфат” буенча контроль диктант.	1		
	РӘВЕШ/Наречие			

31.	Хаталар өстенде эш. Рәвеш түрүнда гомуми төшенчә. /Работа над ошибками. Понятие о наречиях.	1		
32.	Рәвеш төркемчәләре. Саф, охшату-чагыштыру, күләм-чама, урын, вакыт, сәбәп-максат рәвешләре. /Виды наречий. Наречия образа действий, места, времени, цели, причины, меры и степени.	1		
33.	Рәвеш ясалышы, төрләре, дөрес язылыши. /Словообразование, разряды, правописание наречий.	1		
34 35.	Б.С.У №3.. К.Муллашевның “Сөембикә” картинасы буенча сочинение. / Развитие речи по картине по картине К.Муллашева « Сөембикә».	2		
36.	Рәвешләрнең дәрәҗә формасы алуы./Степени наречий.	1		
37.	Рәвешләрнең жәмләдә кулланылыши. Рәвешләрдә басым төшүү үзенчәлеге./ Употребление наречий в предложениях. Ударение.	1		
38.	Рәвешләрне гомумиләштереп кабатлау. Рәвешләргә морфологик анализ ясау/ <i>Повторение наречий. Морфологический анализ.</i>	1		
39.	Грамматик бирлемле контроль диктант. /Контрольный диктант с грамматическим заданием.	1		
	САН/Числительное			
40.	Сүз төркеме буларак сан. Санның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләре. Рим цифrlары. /Имя числительное как часть речи, его морфологические свойства, синтаксические функции. Римские цифры.	1		
41.	Санның ясалышы һәм дөрес язылыши. / Словообразование и правописание числительных.	1		
42.	Сан төркемчәләре. Саннарның кулланылыши. /Разряды числительных по строению и значению, употребление числительных.	1		
43.	Санның исемләшүе./ Субстантивация имен числительных.	1		
44.	БСУ№4. Акт язу./Развитие речи. Акт.			
45.	Саннарны гомумиләштереп кабатлау. Саннарга морфологиканализ./ <i>Повторение и обобщение темы “Числительное”. Морфологический разбор.</i>	1		
46.	Алмашлык түрүнда гомуми төшенчә, мәгънәви төркемчәләре. / Понятие о местоимениях, разряды.	1		

47.	Зат алмашлыклары, аларның килем белән төрләнеше. /Личные местоимения. Склонение по падежам.	1		
48.	Күрсәту, билгеләү алмашлыклары, сорау алмашлыклары. /Указательные, определительные и вопросительные местоимения.	1		
49.	Юклык һәм билгесезлек, тартым алмашлыклары алмашлыклары. /Притяжательные, неопределенno-личные, притяжательные местоимения.	1		
50 51.	Алмашлыкларның кулланылыш үзенчәлекләре Алмашлыкларның сәйләмдәге роле. Алмашлыкның ясалышы. /Употребления местоимений в речи. Роль местоимений в речи. Образование местоимений	2		
52	Алмашлыкларны гомушиләштереп кабатлау. Алмашлыкларга морфологик анализ. /Повторение местоимений. Морфологический разбор.	1		
53	Изложение №3			
54.	Фигыль турында тәشنечә. Фигыльнең лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләре. /Понятие о глаголах. Глагол как часть речи, его общекатегориальное значение, морфологические свойства, синтаксические функции.	1		
55.	Фигыльнең башлангыч формасы. Юклык төрәндәге фигыльләрдәбасым./ Начальная форма глагола. Ударение в глаголах с отрицанием.	1		
56.	Фигыльнең зат-сан белән төрләнеше./ Спряжение глаголов.	1		
57.	Фигыль юнәлешләре./Залоги глаголов.	1		
58.	Фигыль төркемчәләре. Затланышлы фигыльләр. Разряды глаголов. Спрягаемые глаголы.	1		
59.	Боерык фигыль, аның мәгънәсе һәм зат-сан белән төрләнеше.Боерыкфигыльдә басым һәм аларны дөрес язу күнегуләре. /Глаголы повелительного наклонения и их спряжение. Ударение и правописание глаголов повелительного наклонения	1		
60.	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик бирәмле диктант	1		
61.	Работа над ошибками. Хatalар өстендә эш. Хикәя фигыль. Хәзергезаман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения настоящего времени.	1		
62.	Үткән заман хикәя фигыльләрнең мәгънәләре, формалары. Үткән заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения прошедшего времени и их спряжение.	1		

63.	Киләчәк заман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, формалары. Киләчәк заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше, дөрес язылыши. Глаголы изъявительного наклонения будущего времени их спряжение, правописание.	1		
64.	Изложение №4	1		
65.	Хаталар өстендә эш. Шарт фигыль. /Глаголы условного наклонения	1		
66 67	Шарт фигыльнең зат-сан белән төрләнеше һәм җәмләдә кулланылыши. Спряжение изъявительного наклонения глагола. Глаголы условного наклонения и их спряжение, употребление в предложении.	2		
68 69.	Затланышсыз фигыльләр. Сыйфат фигыль, аның мәгънәсе. Сыйфат һәм фигыль билгеләре. Сыйфат фигыльнең заман формалары./ Неспрягаемые неличные формы глаголов. Причастие, его грамматические признаки. Признаки глагола и прилагательного в причастии.Причастия настоящего, прошедшего и будущего времени.Синтаксическая функция причастия.	2		
70 71.	Сыйфат фигыльләрнең хикәя фигыль белән аваздашлыгы./Сходство и различие глагола изъявительного наклонения и причастия.	2		
72 73.	Хәл фигыль, аның мәгънәләре, төрләре. / Рәвеш, фигыльбилгеләре.жәмләдә кулланылыши/ Деепричастие, его грамматические признаки. Наречные и глагольные признаки деепричастия. Синтаксическая функция деепричастия.	2		
74	Исем фигыль, аның мәгънәсе/. Имя действия, его значение.	1		
75 76	Инфинитив, аның җәмләдә кулланылыши. Инфинитивның дөресязылыши. Инфинитив.Употребление инфинитива в речи и правописание глагола.	2		
77	БСҮ№5 .Инша “Бердәмлектә – көч”/ Развитие речи. Сочинение. “В единстве-сила”	1		
78 79	Затланышсыз фигыльләрне гомуиләштереп кабатлау. Затланышлыһәм затланышсыз фигыльләрне морфологик яктан тикшерү./ Повторение неспрягаемых форм глаголов. Морфологический анализ глагола.	2		
80	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик бирәмле диктант.	1		
81 82	Работа над ошибками. Хаталар өстендә эш. Ярдәмче фигыльләр. Ярдәмче фигыльләрнең җәмләдә кулланылыши. Мәстәкыйль фигыльләрнең ярдәмче фигыль ролендә йөрүе. /Служебные глаголы.Употребление служебных глаголов в речи.	1		

83 84	Фигыльнең сөйләмдә һәм жәмләдә кулланылыши. Фигыль ясалышы, төрләре. /Употребление глаголов в предложениях и в речи. Словообразование глаголов.	2		
85	Аваз ияртемнәре турында гомуми тәшенчә: аларның ясалышы, жәмләдә кулланылыши, дөрес язылыши. Аваз ияртемнәрен морфологик яктан тиқшерү./ Понятие о звукоподражательных словах. Способы образования и правописание. Морфологический разбор	1		
86	Хәбәрлек сүзләр. /Предикативные слова. Диалог төзу.	1		
87	Хаталар өстенде эш. Бәйлек турында гомуми тәшенчә. Бәйлекләрнең төркемчәләре./ Служебные части речи: Послеслоги и их разряды.	1		
88	Бәйлек сүзләр./Послесложные слова	1		
8990	Теркәгеч турында гомуми тәшенчә. Теркәгечләрнең төркемчәләре. Теркәгечләрнең дөрес язылыши. Теркәгечләрнең һәм теркәгеч сүзләрнең сөйләмдә кулланылыши/ Служебные части речи: союзы.Правописание союзов. Употребление союзов и союзных слов в предложениях.	2		
91	Контроль изложение №6.	1		
96	Модаль сүз төркемнәре/ Модальные части речи	1		
97 98	Хаталар өстенде эш. Ымлыкларның төркемчәләре, сөйләмдә кулланылыши узенчәлекләре./Междометия. Их семантика и особенности употребления.	2		
	Кисәкчәләрнең төркемчәләре, сөйләмдә кулланылыши, дөресязылыши. /Частицы, их разряды, употребление в речи и правописание.			
99-100	Модаль сүзләр турында гомуми тәшенчә. Модаль сүзләрнең мәгънәсе, сөйләмдә кулланылыши узенчәлекләре./ Модальные слова. Их семантика и особенности употребления.	2		
101	Арадаш аттестация эше. Промежуточная аттестация.	1		
102	Морфология буенча үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау	1		

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

7 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год / 7 ичэ сыйныф, атнага 3 сэг., елга 102 сэг.

№	Содержание	Кол-во часов	План	Факт
1.	Кабатлау. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Ярдәмлек сүз төркемнәре./Повторение. Части речи самостоятельные, служебные, модальные.	1		
2.	Кабатлау. Сүз төркемнәренең жөмлә төзүдәге роле. Сүзтөркемнәренең жөмлә кисәге буларак функциясе. /Употребление частей речи в составление предложений ихособенности. Синтаксическая функция частей речи.	1		
3.	Кабатлау. Сүзләрнең ясалыш яғыннан төрләре. /Повторение. Словообразование. Способы образования слов.	1		
4.	Кереш диктант №1./ Входной диктант.	1		
II. Гади жөмлә синтаксисы. Синтаксис простого предложения.				
5-6	Синтаксис турында төшөнчә. Синтаксик берәмлекләр. /Понятие о синтаксисе. Синтаксические единицы.	2		
1. Жөмләдә сүзләр байләнеше, Связь слов в предложении Тезүле байләнеш/ Сочинительная связь				
7-8	Жөмләдә сүзләр байләнеше. Тезүле байләнеш. Тиндәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез байләнеш. /Связь слов в предложении. Сочинительная связь в предложениях с однородными членами.	2		
9-10	Тиндәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез байләнеш. Союзная и бессоюзная связь в предложениях с однородными членами.	2		
11-12	Теркәгечле һәм теркәгечсез тезүле байләнешне барлыккакiterүче чарагалар./ Средства союзной и бессоюзной сочинительной связи.	2		

13	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре./ Знаки препинания в однородных членах предложения.	1		
14-15	Тиндәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр. Гомумиләштерүче сүзләр янында тыныш билгеләре./Обобщающее слово в однородных членах предложения и знаки препинания.	2		
16-17	БСҮ. "Туган як көзе" темасына сочинение	2		
	Ияртүле бәйләнеш/подчинительная связь			
18	Ияртүле бәйләнеш./ Подчинительная связь.	4		
19				
20				
21				
22	"Жәмләдә сүзләр бәйләнеше" темасына контроль диктант №2 / Контрольный диктант по теме «Связи слов в предложении»	1		
23	Ияртүле бәйләнешне барлыкка китеңүче чарапар./ Средства, которые образуют подчинительную связь.	1		
24	Сүзтезмә. /Словосочетание.	1		
25	Фигыль сүзтезмә. /Глагольное словосочетание	1		
26	Развитие речи БСҮ. Изложение № 2	1		
27	Исем сүзтезмә./ Именное словосочетание.	1		
28	Сыйфат сүзтезмә./Прилагательное словосочетание.	1		
29	Алмашлық сүзтезмә. /Местоименное словосочетание	1		
30	Развитие речи. БСҮ. Сочинение №2 "Эни диеп эйтер кешен булсын!"	1		
31	Хаталар өстендә эш. БСҮ. Сочинениене тикшерү. /Работа над ошибками.	1		
32	Рәвеш сүзтезмә. /Наречное словосочетание	1		
33	Сан сүзтезмә. /Численное словосочетание	1		
34	Хәбәрлек сүз сүзтезмә.	1		
35	Сүзтезмәләрне тикшерү. Сүзтезмәләрне гомумиләштереп кабатлау. /Синтаксический анализ	1		
36	"Сүзтезмә" темасына контроль диктант №3 (2)/ Диктант по	1		

	теме «Словосочетание».			
	2. Жөмлә/ предложение			
37-38	Хаталар өстендә эш. Жөмлә. Жөмлә турында төшенчә. /Работа над ошибками. Предложение как минимальное речевоесказывание.	2		
39-40	Жөмләләрне төркемләү. Ике составлы һәм бер составлы жөмләләр турында төшенчә/ Односоставные и двусоставные предложения.	2		
41	Бер составлы исем жөмлә һәм бер составлы фигыль жөмлә. /Односоставные предложения. Назывное и глагольноепредложение .	1		
42	Развитие речи .. Изложение № 3	1		
43-44	Хаталар өстендә эш. Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре.Хикәя жөмлә. /Работа над ошибками. Предложения по цели высказывания. Повествовательное предложение.	2		
45	Сорау жөмлә./ Вопросительное предложение.	1		
46	Боेрык жөмлә./ Побудительное предложение.	1		
47-48	БСҮ. Тойғылы жөмлә. Диалогик һәм монологик сөйләм формаларыннан файдалану/. Восклицательное предложение.Их интонационные и смысловые особенности.	2		
49	"Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре" темасына диктант № 4. /Диктант по теме " Предложения по цели высказывания".	1		
50	Синтагма. Сөйләмне синтагмаларга (мәгънәви кисәкләргә) бүлү. Работа над ошибками	1		
51	Раслау һәм инкяр жөмләләр. /Утвердительные и отрицательные предложения	1		
52-53	Жыйнак һәм жәенке жөмләләр турында төшенчә, аларның сөйләмдә роле. /Распространённые и нераспространённые предложения.	2		
54-55	Тулы һәм ким жөмләләр, аларның әдәби һәм җанлы сөйләмдә роле. /Полное и неполное предложения.Употребление их в речи.	2		
56-57	"Жөмлә төрләре" темасы буенча тест	2		
58	Гади һәм күшма жөмләләр. /Простое и сложное предложение.	1		
59	Күшма жөмлә турында төшенчә. Теркәгечле күшма жөмләләр. Теркәгечсез күшма жөмләләр. /Понятие о сложных	1		

	предложениях. Союзные и безсоюзные сложные предложения.			
60	БСҮ. Төрле төр жөмләләрне куллануга ирекле сочинение язу № 3	1		
	3. Жөмләнен қратматик қисәкләре	1		
61	Жөмләнен баш қисәкләре. Ия һәм аның төрләре: гади ия, тезмә ия; аның жөмләдәгә урыны. /Работа над ошибками. Главные члены предложения. Подлежащее. Способы выражения			
62-63	Хәбәр һәм аның төрләре: гади хәбәр, күшма хәбәр, аларның белдерелүе, аның жөмләдәгә урыны. /Простое и составное сказуемое (глагольное и именное). Способы выражения Употребление их в речи.	2		
64	Ия, хәбәр темасы буенча контроль диктант № 6 (3)	1		
65-66	Жөмләнен иярчен қисәкләре, аларның мәгънәләре һәм сөйләм төзүлдәге роле. Аергыч. Тиндәш һәм тиндәш түгел аергычлар./ Второстепенные члены предложения: определение. Однородные и неоднородные определения.	2		
67-68	Тәмамлык турында төшенчә, сораулары, жөмләдәгә урыны. Туры һәм кыек тәмамлык, аларның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. /Дополнение. Прямое и косвенное дополнение. Способы выражения дополнения.	2		
69-70	БСҮ. Контроль изложение № 4	2		
71-72	Хәлләр. Вакыт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. Урынхәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. /Работа над ошибками. Обстоятельство. Виды обстоятельств. Обстоятельства места и времени. Способы выражения.	2		
73-74	Рәвеш хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. Құләм хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. /Обстоятельства образ действия, меры и степени. Способы выражения обстоятельств. Употребление их в речи	2		
75-76	Сәбәп хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. Максат хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны./ Обстоятельство причины и цели. Способы выражения.	2		
77-78	Шарт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәгә урыны. Кире хәл, аның белдерелүе, жөмләдәгә	2		

	урыны./ Обстоятельства условия и уступки. Способы выражения.			
79-80	"Хэллэр" темасы буенча тест	2		
81-82	Аныклагыч, аның белдерелүе, жөмләдәгө урыны. /Приложение. Способы выражения.	2		
83-84	Аныклагычларның аерымлануы, алар янында тыныш билгеләре./ Обособление приложений. Знаки препинания при них.	2		
85-86	Развитие речи . Сочинение по картине . Портрет нигезендәсыйфатлама элементларын кулланып хикәяләү. Сөембикә. Бит 129	2		
87-88	Аерымланган хэллэр. Аерымланган хэллэр янында тынышбилгеләре. Төрле хэллэрнең аерымлануы. /Обособленные обстоятельства и знаки препинания при них.	2		
	Жөмләнен modalь кисәкләре, Модальные члены предложения			
89-90-91	Жөмләнен modalь кисәкләре . Кереш сүзләр, керешмәләр. Кереш жөмләләр. Кереш сүзләр hәм кереш жөмләләр янында тыныш билгеләре. /Модальные члены предложения. Вводные слова и предложения. Знаки препинания при них.	3		
92-93	Эндәш сүзләр, алар янында тыныш билгеләре. /Обращения. Знаки препинания при них.	2		
	Сөйләмдә сүз тәртибе			
94-95	Сөйләмдә сүзләрнең туры hәм кире тәртибе./ Инверсия	2		
96-97	Жөмләнен грамматик кисәкләрен кабатлау. Синтаксик анализ. /Повторение членов предложения.	2		
98-99	"Жөмлә кисәкләре" темасы буенча контроль диктант № 8. /Контроль диктант по теме «Члены предложения»	2		
100-101	БСҮ. Гариза турында төшөнчә, аны язы күнегүләре. /Работа над ошибками. \Развитие речи. Заявление.	2		
102	Ел буена үткәннәргә гомуми йомгак. /Повторение пройденного материала 7 класса.	1		

1.	Тел hэм тел гыйлеме/. Лингвистика.	1	02.09	
2.	.Развитие речи.БСҮ Сочинение “Туган телем-иркэ гөлем”	1	07.09	
3.	Үткэннэрне иске төшерү. Жөмлэ кисэклэрэн кабатлау. /Повторение пройденного материала.	1	09.09	
4.	Жөмлэләргэ жөмлэ кисэклэрэ hэм сүз төркемнэре ягыннан анализ ясау. /Морфологический и синтаксический анализ предложений.	1	14.09	
5.	Туры hэм кыек сөйләм турында белешмә. Прямая и косвенная речь. Способы передачи чужой речи: прямая и косвенная речь.	1	16.09	
6.	Кереш контроль диктант (№1).	1	21.09	
7-8	Хаталарны бетерү өстендә эш. Диалогта hэм монологта репликаларның язмада бирелеше, тыныш билгеләре./ Работа над ошибками. Знаки препинания в монологах, диалогах.	1	23.09	
9-	Диалог hэм монологларда, цитаталарда тыныш билгеләре. Диалог и	1	28.09	
10	монолог, знаки препинания при них.			
11-	Хаталарны бетерү өстендә эш. Монологик сөйләмдә туры сөйләмнекыек сөйләмгэ	1	30.09	
12	әйләндерү. /Способы передачи прямой речи в косвенную в монологе.			
13-	Туры сөйләмле жөмләгэ синтаксик анализ ясау./Синтаксический	2	05.10	
14	анализ предложений с прямой речью.			
15-	Күшма жөмлэ турында гомуни төшөнчэ. /Понятие о сложном	2	14.10	
16	предложении.			
17	Искәртмәле диктант (№2).	1	19.10	
18-	Хаталарны бетерү өстендә эш. Узара тезү юлы белән бәйләнгән жөмләләр./ Работа	1	21.10	
19	над ошибками. Предложения с сочинительной связью.			
20-	Теркәгчле тезмә күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./	1	26.10	
21	Союзное сложносочиненные предложения.			
22-	Теркәгчесез тезмә күшма жөмләләр, алардагы бәйләүче чаралар,	1	28.10	
23	тыныш билгеләре. /Бессоюзное сложносочиненное предложение, знаки препинаниях в них.			
24-	Тезмә күшма жөмләләргэ синтаксик анализ ясау. /Синтаксический	1	09.10	
25	анализ сложносочиненных предложений.			

26-	Тезмә күшма жөмләләрне гомумиләштереп кабатлау. /Повторение	1	11.11	
27	и обощение сложносочиненных предложений.			
28-	Үзара иярту юлы белән бәйләнгән жөмләләр. Иярченле күшма	1	16.11	
29	жөмлә турында төшөнчә. /Предложения с подчинительной связью. Понятие о			
30-	сложноподчиненном предложении.			
31	Күшма жөмләләрнең төзелеш яғыннан төрләре. Аналитик һәмсинтетик иярченле	2	18.11	
32-	күшма жөмләләр. /Строение сложноподчиненных предложений . Синтетическое и			
33	аналитическое сложноподчиненные предложения.			
34-	Синтетик һәм аналитик иярченле күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./	1	23.11	
35	Синтетическое и аналитическое сложноподчиненные			
36	предложения, способы связи в данном виде предложений, знаки препинания.			
37-	Иярченле күшма жөмләләр синонимлыгы./Синонимика	1	25.11	
38	сложноподчиненных предложений.			
39-	Иярчен ия һәм иярчен хәбәр жөмләләр. /Придаточное	1	30.11	
40	подлежащное, сказуемое предложения.			
41-	БСУ. Изложение язы. “Хәзмәткә-хәрмәт”. / Развитие речи.	2		
42				
43	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен ия һәм иярчен хәбәржөмләләрдә тыныш			
44	билгеләре./ Придаточное подлежащное, сказуемое предложения изнаки препинания			
45	при них.			
46-	Иярчен тәмамлык һәм иярчен аергыч жөмләләр. Придаточное	2		
47	определительное, дополнительное предложения			
48.	Аңлатмалы диктант “Нинди һөнәр сайларга?” (№3).	1		
49				
50	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен тәмамлык һәм иярченаергыч жөмләләрдә	2		
	тыныш билгеләре./ Придаточное			
	определительное, дополнительное предложения и знаки препинания при			
	них.			
51	Иярчен вакыт һәм иярчен урын жөмләләр, аларда тыныш	2		
52	билгеләре./ Сложноподчиненные предложения с придаточными временем и места,			
53	знаки препинания в них.			
54.	Контроль диктант(№4).	1		
55				
56	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен сәбәп һәм иярчен максат	2		
57	жөмләләр. Сложноподчиненные предложения с придаточными причины и цели,			

	знаки препинания в них.			
51	Иярчен рэвеш һәм иярчен күләм жәмләләр	2		
52	Сложноподчиненные предложения с придаточными образ действия и меры степени, знаки препинания в них.			
53	Иярчен шарт һәм иярчен кире жәмләләр. Иярчен шарт һәм иярченкире жәмләләрдә тыныш билгеләре.	2		
54	Сложноподчиненные предложения с придаточными условия иуступки, знаки препинания в них.			
55	Искәртмәле диктант(№5).	1		
56	Хаталарны бетерү өстендей эш. Иярчен аныклагыч жәмләле күшмажәмлә.	2		
57	Сложноподчиненные предложения с придаточным пояснительным, знаки препинания в них.			
58.	Иярченле күшма жәмләләрне гомумиләштереп кабатлау. Повторение сложноподчиненных предложений.	1		
59	Контроль диктант язы(№6).	1		
60	Хаталарны бетерү өстендей эш. Катлаулы төзелмәләр турында төшенчә. Понятие о сложных конструкциях.	1		
61-	Күп тезмәле катлаулы күшма жәмлә: компонентларын үзара	2		
62	бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре.,Многочленноесложносочиненное предложение.			
63.	БСҮ. Изложение язы “Хәтерсез күке”	1		
64	Хаталарны бетерү өстендей эш. Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма			
65	жәмләләр.			
	/Сложноподчинённые предложения с однородным подчинением.			
66-	Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргәсингаксик анализ			
67	ясау./			
	Синтаксический анализ предложения с однородным подчинением.			
68.	БСҮ. Әдәби образга характеристика язы./ Развитие речи.			
	Характеристика литературному образу.			
69-	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләр./ Сложноподчинённые			
70	предложения с неоднородным подчинением.			
71-	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргәсингаксик анализ			
72	/Синтаксический анализ предложения с			

	неоднородным подчинением.			
73	Хаталарны бетерү өстендә эш. Бер-бер артлы ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жөмләләр./			
74	Сложноподчинённые предложения с последовательным подчинением.			
75-	Бер-бер артлы ияруле күп иярченле катлаулы күшма жөмләләргэ			
76	сintаксик анализ ясау/. Синтаксический анализ многочленного предложения с последовательным подчинением.			
77-	Берничә төр ияруле күп иярченле катлаулы күшма жөмләләр.			
78	/Многочленное сложноподчинённые предложения со смешанным подчинением.			
79.	БСҮ. Контроль изложение язы. / Развитие речи. Контрольное изложение			
80-	Хаталарны бетерү өстендә эш. Берничә төр ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жөмләләргэ сintаксик анализ ясау.			
81	Синтаксический анализ многочленного предложения с смешанным подчинением.			
82-	Катнаш күшма жөмләләр. /Смешанное сложное предложение.			
83				
84.	Искәртмәле диктант язы “Без қырык беренче ел балалары”(№7)/ Предупредительный диктант.			
85-	Хаталарны бетерү өстендә эш. Катнаш күшма жөмләләргэ сintаксик анализ ясау./			
86	Синтаксический анализ смешанного сложного предложения			
87-	Тезем турында төшөнчә./ Понятие о “Тезем”			
88				
89-	Пунктуация. Жөмләнен мәгънәсе hәм төзелеше, интонация hәм тыныш билгеләре. Интонация и знаки препинания. Пунктуационно-смысловой отрезок.			
90	Пунктуационные нормы татарского языка.			
91-	Нокта, сорау hәм өндәү билгеләре, күп нокталар, күштырнаклар			
92	куела торган очраклар. /Случай, где ставятся точка, вопросительный и восклицательный знаки, кавычки.			
93-	Өтер, нокталы өтер, ике нокта куела торган очраклар./ Случай, где			
94	ставятся точка запятая, двоеточие.			

95-	Сызық һәм жәяләр куела торған очраклар. /Случаи, где ставятся, 96 тире и скобки.			
97-	Текст синтаксисы турында гомуми тәشنечә. Текстның гомумиөлешиләре./			
98	Текст как продукт речевой деятельности – речевое произведение. Основные признаки текста: членимость, смысловая цельность, формальная связность, относительная законченность(автономность) высказывания.			
99-	БСҮ.“Мин кем бұлырга телим” дігән темага сочинение язу./			
100	Развитие речи. “Кем я хочу стать?”			
101	Арадаш аттестация эше/ Промежуточная аттестация.			
102	Йомгақлау дәресе. /Итоговый урок.			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

5 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 5 иче сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№ п/ п	Тема урока	Количество часов	Уткәрелу вакыты	
			всего	план
1.	Устная и письменная речь. Телдән һәм язма сөйләм.	1		
2.	Диалогическая и монологическая речь/ Диалогик һәм монологик сөйләм.	1		
3-4	Речевые формулы приветствия, прощания, просьбы, благодарности/ Сәламләү, хушлашу, үтенү, рәхмәт сүзләренәйтү формулалары.	1		
5-6	Подробное, выборочное и сжатое изложение содержания прочитанного или прослушанного текста/ Уқылганяки тыңланган текст эчтәлегенентулы, сайланма һәм кыскартылган эчтәлеге.	1		
7-8	Информационная переработка текста: простой и сложный план текста. Текстны мәгълүмати эшкәртү: гади һәм катлаулы текст планы.	1		
9	Письменное и устное выполнение языковых упражнений. Тел құнегүләренязмача һәм телдән башкару.	1		
10	Закон сингармонизма. Сингармонизм законы	1		
11.	Органы речи/ Сөйләм органдары.	1		

12	Согласные звуки/ Тартык авазлар	1		
13	Звонкие согласные. Яңғырау тартыклар. Глухие согласные.Саңғырау тартыклар	1		
14-15	Чередование согласных в словах.Словарный диктант.. Тартыкларның чиратлашы.Сүзлек диктанты.	1		
16	Гласные звуки/ Сузық авазлар.	1		
17.	Мягкие и твердые гласные.Нечкә һәм калын сузыклар	1		
18-19.	Изложение	1		
20-21	Слог. Типы слогов. Ижек. Ижектөрләре	1		
22-23.	Ударение. Басым	1		
24.	Интонация	1		
25-26	Фонетический анализ. Фонетиканализ.	1		
27.	Диктант	1		
28	Работа над ошибками.хatalар өстенде эш			
29.	Понятие об орфоэпии татарского языка. Татар телे орфоэпиясе турында тәшенчә	1		
30-31.	Лексическое значение слова.Сүзнең лексик әһәмияте	1		
32.	Профессиональная лексика. Профессиональ лексика. Сүзлекдиктанты.	1		
33	Синонимы. Антонимы. Синонимнар. Антонимнар.	1		
34				
35.				
36.	Омонимы. Омонимнар.	1		
37.	Устаревшие слова. Историзмы.Иске сүzlәр. Тарихи сүzlәр.	1		
38.	Заемствованные слова. Алынmasүzләр.	1		
39-40.	Проектная работа/Проект эше	1		

41.	Неологизмы. Неологизмнар.	1		
42-43.	Фразеологизмы/Фразеологизмнар	1		
44	Корень слова. Сүз тамыры.			
45	Аффиксы. Основа. Аффикслар.Нигез.			
46	Способы словообразования в татарском языке. Татар телендәсүзләрнең барлыкка килүүсуллары.			
47-48	Изложение			
49	Части речи. Сүз төркемнәре.			
50	Имя существительное. Исем. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени			
51	Словообразование имен существительных. Исемнәрнеңясалыш яғыннан төрләре.			
52	Склонения имен существительных. Исемнәрнеңтөрләнеше.. Сүзлек диктанты.			
53	Категория принадлежности именсуществительных.Исемнәрдә тартым күшымчалары.			
54	Имя прилагательное.Сыйфат. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имениприлагательного. Сыйфатларныңграмматическ әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			
55	Степени прилагательных.Сыйфат дәрәжәләре.			
56				
57-58.	Словообразование имен прилагательных. Сыйфатларныңясалыш яғыннан төрләре.			
59-60	Местоимение. Алмашлык. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции местоимения			
61.	Склонение личных и указательных местоимений по падежам.Зат һәм күрсәтү алмашлыкларының килеш беләнтөрләнүе.			
62	Имя числительное. Сан. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции количественных, порядковых числительных .Микъдар һәм тәртип саннарының грамматическ әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			

63.	Склонение количественных числительных по падежам. Микъдар саннарының килем белән төрләнеше.			
64.	Глагол. Категория времени. Фигыль. Вакыт категориясе.			
65.	Контрольный диктант			
66	Работа на ошибками.Хаталар өстендә эш.			
67	Глаголы настоящего времени.Хәзерге заман хикәя фигыль.			
68	Глаголы прошедшего времени.Уткән заман хикәя фигыль.			
69	Глаголы будущего времени. Киләчәк хикәя заман фигыль.			
70	Вспомогательные глаголы.Ярдәмче фигыльләр.			
71	Наречие. Рәвеш.			
72-73	Сочинение			
74	Тест			
75-76	Послелоги и послеложные слова.Бәйлек һәм бәйлек сүзләр.			
77-78	Частицы. Кисәкчәләр.			
79-80	Союзы. Теркәгечләр.			
81-82	Сочинительные союзы. Тезүчетеркәгечләр. Сүзлек диктанты.			
83-84	Главные члены предложения. Подлежащее. Жәмләнең башкисәкләре. Ия.			
85-86	Главные члены предложения.Сказуемое. Жәмләнең баш кисәкләре. Хәбәр.			
87-88	Проектная работа			
89-90	Однородные члены предложения.Жәмләнең тиндәш кисәкләре.			
91-92	Второстепенные члены предложения. Жәмләнең иярченкисәкләре.			
93-94	Определение, дополнение,обстоятельство. Аергыч, тәмамлык, хәл.			
95-96	Распространенное и нераспространенное предложение. Жәенке һәмжыйнак жәмләләр			

97-98	Способы выражения подлежащего и сказуемого Иянең һәм хәбәрнең белдерелүе.			
99-100	Сочинение			
101	Промежуточная аттестация. Арадаш эш			
102	Повторение. Кабатлау			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

6 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 6 ичы сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№	Содержание	Кол-вочасов	План	Факт
1.	Тел –аралашу қарасы./ Язык - самое важное средство общения народов.	1		
2.	Баш һәм иярчен кисәкләр./ Главные и второстепенные члены предложения.	1		
3.	Ясалышы яғыннан сүз төрләре./ Словообразование.	1		
4.	Кереш диктант. “Кичке учак”/Входной диктант.	1		
5.	Сүз төркеме буларак исем. Ялғызлық һәм уртаклық исемнәр. Берлекһәм күплек сандагы исемнәр./ Имя существительное как часть речи. Собственные и нарицательные имена существительные. Единственное и множественное число.	1		
6.	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Баш һәм иялек килеше. /Склонение имен существительных. Именительный и родительный падежи.	1		
7.	Юнәлеш һәм тәшем килеше./ Дательный и творительный падежи.	1		
8.	Чыгыш һәм урын-вакыт килеше. / Винительный и предложный падежи.	1		
9.	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше/ Категория принадлежности существительного	1		
10.	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше/ Склонение существительных по падежам с аффиксами	1		
11.	Сан, тартым, килеш күшымчаларын куллануда стилистика төрлелек	1		
12.	Исемнәрнең ясалышы/.Словообразование имен существительных.	1		
13.	Изложение №1“Актүш яралангач”	1		
14.	БСУ №1. Инша “Безнең гайлә?”/Развитие речи. Сочинение	2		
15.	“Наша семья”			
16.	Работа над ошибками. Синоним һәм антоним исемнәр. Исемнәрнең жөмләдә кулланылышы. / Синоним и антоним имен существительных.	1		

	Употребление имен существительных в речи.		
17.	Исемнэрне гомумиләштереп кабатлау. Исемнэрне морфологик яктан тикшерү./ <i>Повторение имен существительных. Морфологический разбор.</i>	1	
18.	Исем темасы буенча зачет. /Зачет по теме “Имена существительные”.	1	
19.	Сыйфат турында төшенчэ./ Работа над ошибками. Понятие о прилагательном.	1	
20-21	Сыйфат дәрәжәләре, аларның дөрес язылыши һәм кулланылыши./ Степени сравнения имен прилагательных. Правописание и употребление имен прилагательных.	2	
22.	Асыл һәм нисби сыйфатлар. /Качественные и относительные прилагательные.	1	
23.	БСҮ №2. Рәсми эш кәгазыләре. Расписка язу/Развитие речи. Расписка.	1	
24.	Сыйфат ясалышы. Словообразование имен прилагательных.		
25.	Синоним һәм антоним сыйфатлар. /Прилагательные синонимы и антонимы.	1	
26.	Искәртмәле диктант “Урман тургае”	1	
27	Хаталарны төзәту эше. Сыйфатларның исемләшүе һәм жөмләдәкулланылыши ./ Субстантивация имен прилагательных. Употребление имен прилагательных в предложениях	1	
28.	Изложение №2		
29.	Сыйфатларны гомумиләштереп кабатлау. Сыйфатларга морфологиканализ ясау. / <i>Повторение имен прилагательных. Морфологический разбор.</i>	1	
30.	“Сыйфат” буенча контроль диктант.	1	
	РӘВЕШ/Наречие		
31.	Хаталар ёстендә эш. Рәвеш турында гомуми төшенчэ. /Работа над ошибками. Понятие о наречиях.	1	
32.	Рәвеш төркемчәләре. Саф, охшату-чагыштыру, күләм-чама, урын, вакыт, сәбәп-максат рәвешләре. /Виды наречий. Наречия образа действий, места, времени, цели, причины, меры и степени.	1	
33.	Рәвеш ясалышы, төрләре, дөрес язылыши. /Словообразование, разряды, правописание наречий.	1	

34			
35.	Б.С.У №3.. К.Муллашевның “Сөембикә” картинасы буенча сочинение. / Развитие речи по картине по картине К.Муллашева « Сөембикә».	2	
36.	Рәвешләрнең дәрәжә формасы алызы./Степени наречий.	1	
37.	Рәвешләрнең жәмләдә қулланылыши. Рәвешләрдә басым тәшү узенчәлеге./ Употребление наречий в предложениях. Ударение.	1	
38.	Рәвешләрнең гомумиләштереп кабатлау. Рәвешләргә морфологик анализ ясау/ <i>Повторение наречий. Морфологический анализ.</i>	1	
39.	Грамматик бирлеме контроль диктант. /Контрольный диктант с грамматическим заданием.	1	
	САН/Числительное		
40.	Сүз төркеме буларак сан. Санның лексик-семантиկ һәм морфологик-синтаксик узенчәлекләре. Рим цифrlары. /Имя числительное как часть речи, его морфологические свойства, синтаксические функции. Римские цифры.	1	
41.	Санның ясалышы һәм дөрес язылыши. / Словообразование и правописание числительных.	1	
42.	Сан төркемчәләре. Саннарның қулланылыши. /Разряды числительных по строению и значению, употребление числительных.	1	
43.	Санның исемләшүе./ Субстантивация имен числительных.	1	
44.	БСУ№4. Акт язы./Развитие речи. Акт.		
45.	Саннарны гомумиләштереп кабатлау. Саннарга морфологик анализ./ <i>Повторение и обобщение темы “Числительное”. Морфологический разбор.</i>	1	
46.	Алмашлык турында гомуми тәшенчә, мәгънәви төркемчәләре. / Понятие о местоимениях, разряды.	1	
47.	Зат алмашлыклары, аларның килеш белән төрләнеше. /Личные местоимения. Склонение по падежам.	1	
48.	Күрсәтү, билгеләү алмашлыклары, сорау алмашлыклары. /Указательные, определительные и вопросительные местоимения.	1	
49.	Юклык һәм билгесезлек, тартым алмашлыклары алмашлыклары. /Притяжательные, неопределенно-личные, притяжательные местоимения.	1	
50			
51.	Алмашлыкларның қулланылыш үзенчәлекләре Алмашлыкларның сөйләмдәге роле. Алмашлыкның ясалышы. /Употребления местоимений в речи. Роль местоимений в речи. Образований местоимений	2	
52	Алмашлыкларны гомумиләштереп кабатлау. Алмашлыкларга морфологик анализ. /Повторение местоимений. Морфологический разбор.	1	

53	Изложение №3		
54.	Фигыль турында төшенчә. Фигыльнең лексик-семантиկ һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләре. /Понятие о глаголах. Глагол как часть речи, его общекатегориальное значение, морфологические свойства, синтаксические функции.	1	
55.	Фигыльнең башлангыч формасы. Юклык төрөндәге фигыльләрдәбасым./ Начальная форма глагола. Ударение в глаголах с отрицанием.	1	
56.	Фигыльнең зат-сан белән төрләнеше./ Спряжение глаголов.	1	
57.	Фигыль юнәлешләре./Залоги глаголов.	1	
58.	Фигыль төркемчәләре. Затланышлы фигыльләр. Разряды глаголов. Спрягаемые глаголы.	1	
59.	Боерык фигыль, аның мәгънәсе һәм зат-сан белән төрләнеше.Боерыкфигыльдә басым һәм аларны дөрес язу күнегүләре. /Глаголы повелительного наклонения и их спряжение. Ударение и правописание глаголов повелительного наклонения	1	
60.	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик биримле диктант	1	
61.	Работа над ошибками. Хаталар өстендә эш. Хикәя фигыль. Хәзергезаман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения настоящего времени.	1	
62.	Уткән заман хикәя фигыльләрнең мәгънәләре, формалары. Уткән заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения прошедшего времени и их спряжение.	1	
63.	Киләчәк заман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, формалары. Киләчәк заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше, дөрес язылыши. Глаголы изъявительного наклонения будущего времени и их спряжение, правописание.	1	
64.	Изложение №4	1	
65.	Хаталар өстендә эш. Шарт фигыль. /Глаголы условного наклонения	1	
66 67	Шарт фигыльнең зат-сан белән төрләнеше һәм жәмләдә кулланылыши. Спряжение изъявительного наклонения глагола.Глаголы условного наклонения и их спряжение, употребление в предложении.	2	
68 69.	Затланышсыз фигыльләр. Сыйфат фигыль, аның мәгънәсе. Сыйфат һәм фигыль билгеләре. Сыйфат фигыльнең заман формалары./ Неспрягаемые неличные формы глаголов. Причастие, его грамматические признаки. Признаки глагола и прилагательного в причастии.Причастия настоящего, прошедшего и будущего времени.Синтаксическая функция причастия.	2	
70 71.	Сыйфат фигыльләрнең хикәя фигыль белән аваздашлыгы./Сходство и различие глагола изъявительного наклонения и причастия.	2	

72					
73.	Хәл фигыль, аның мәгънәләре, төрләре. / Рәвеш, фигыль билгеләре. жәмләдә кулланылыши/ Деепричастие, его грамматические признаки. Наречные и глагольные признаки деепричастия. Синтаксическая функция деепричастия.	2			
74	Исем фигыль, аның мәгънәсе/. Имя действия, его значение.	1			
75	Инфинитив, аның жәмләдә кулланылыши. Инфинитивың дөресязылыши.	2			
76	Инфинитив. Употребление инфинитива в речи и правописание глагола.				
77	БСУ№5 .Инша “Бердәмлектә – көч”/ Развитие речи. Сочинение. “В единстве-сила”	1			
78					
79	Затланышсыз фигыльләрне гомумиләштереп кабатлау. Затланышлыһәм затланышсыз фигыльләрне морфологик яктан тикшерү./ Повторение неспрягаемых форм глаголов. Морфологический анализ глагола.	2			
80	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик биремле диктант.	1			
81					
82	Работа над ошибками. Хаталар өстенде эш. Ярдәмче фигыльләр. Ярдәмче фигыльләрнең жәмләдә кулланылыши. Мәстәкыйль фигыльләрнең ярдәмче фигыль ролендә йөрүе. /Служебные глаголы. Употребление служебных глаголов в речи.	1			
83					
84	Фигыльнең сейләмдә һәм жәмләдә кулланылыши. Фигыль ясалышы, төрләре. /Употребление глаголов в предложениях и в речи. Словообразование глаголов.	2			
85					
	Аваз ияртемнәре турында гомуми тәшенчә: аларның ясалышы, жәмләдә кулланылыши, дөрес язылыши. Аваз ияртемнәрен морфологик яктан тикшерү./ Понятие о звукоподражательных словах. Способы образования и правописание. Морфологический разбор	1			
86	Хәбәрлек сүзләр. /Предикативные слова. Диалог төзу.	1			
87	Хаталар өстенде эш. Бәйлек турында гомуми тәшенчә. Бәйлекләрнең төркемчәләре./ Служебные части речи: Послеслоги и их разряды.	1			
88	Бәйлек сүзләр./Послесложные слова	1			
89					
90	Теркәгеч турында гомуми тәшенчә. Теркәгечләрнең төркемчәләре. Теркәгечләрнең дөрес язылыши. Теркәгечләрнең һәм теркәгеч сүзләрнең сейләмдә кулланылыши/ Служебные части речи: союзы.Правописание союзов. Употребление союзов и союзных слов в предложениях.	2			
91	Контроль изложение №6.	1			
96	Модаль сүз төркемнәре/ Модальные части речи	1			
97					
98	Хаталар өстенде эш. Ымлыкларның төркемчәләре, сейләмдә кулланылыш үзенчәлекләре./Междометия. Их семантика и особенности употребления.	2			

	Кисәкчәләрнең төркемчәләре, сөйләмдә кулланылыши, дөресязылыши. /Частицы, их разряды, употребление в речи и правописание.		
99-100	Модаль сүзләр турында гомуми төшенчә. Модаль сүзләрнең мэгънәсе, сөйләмдә кулланылыш үзенчәлекләре./ Модальные слова. Их семантика и особенности употребления.	2	
101	Арадаш аттестация эше. Промежуточная аттестация.	1	
102	Морфология буенча үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау	1	

75.		1	17.03
76.		1	22.03
77.		1	23.03
78.		2	24.03
79.			05.04
80.		1	06.04
81.		2	07.04
82.			12.04
83.		2	13.04
84.			14.04
85.		2	19.04
86.			20.04
87.		2	21.04
88.			26.04
89.		1	27.04
90.		2	28.04
91.			03.05
92.		1	04.05
93.		3	05.05
94.			10.05
95.			11.05
96.		1	12.05
97.		1	17.05
98.		2	18.05
99.			19.05
100.	Модаль сүзлөр түрында гомуми төшөнчэ. Модаль сүзлөрнөң мэгьнэсэ, сөйлөмдө кулланылыши үзенчэлекләре./ Модальные слова. Их семантика и особенности употребления.	1	24.05
101.	Арадаш аттестация эше. Промежуточная аттестация.	1	25.05
102.	Морфология буенча үткэннэрне гомумиләштереп кабатлау	3	26.05

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план
7 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год / 7 иче сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№	Содержание	Кол-во часов	План	Факт
1.	Кабатлау. Мөстәкүйль сүз төркемнәре. Ярдәмлек сүз төркемнәре./Повторение. Части речи самостоятельные, служебные, модальные.	1		
2.	Кабатлау. Сүз төркемнәренең жөмлә төзүдәге роле. Сүзтөркемнәренең жөмлә кисәге буларык функциясе. /Употребление частей речи в составление предложений ихособенности. Синтаксическая функция частей речи.	1		
3.	Кабатлау. Сүзләрнең ясалыш яғыннан төрләре. /Повторение. Словообразование. Способы образования слов.	1		
4.	Кереш диктант №1./ Входной диктант.	1		
	II. Гади жөмлә синтаксисы. Синтаксис простого предложения.			
5-6	Синтаксис турында төшенчә. Синтаксик берәмлекләр. /Понятие о синтаксисе. Синтаксические единицы.	2		
	1. Жөмләдә сүзләр бәйләнеше, Связь слов в предложении			
	Тезүле бәйләнеш/ Сочинительная связь			
7-8	Жөмләдә сүзләр бәйләнеше. Тезүле бәйләнеш. Тиңдәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш. /Связь слов в предложении. Сочинительная связь в предложениях с однородными членами.	2		
9-10	Тиңдәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш. Союзная и бессоюзная связь в предложениях с однородными членами.	2		
11-12	Теркәгечле һәм теркәгечсез тезүле бәйләнешне барлыккакитерүче чаralар./ Средства союзной и бессоюзной сочинительной связи.	2		

13	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре./ Знаки препинания в однородных членах предложения.	1		
14-15	Тиндәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр. Гомумиләштерүче сүзләр янында тыныш билгеләре./Обобщающее слово в однородных членах предложения и знаки препинания.	2		
16-17	БСҮ. "Туган як көзе" темасына сочинение	2		
	Ияртүле бәйләнеш/подчинительная связь			
18	Ияртүле бәйләнеш./ Подчинительная связь.	4		
19				
20				
21				
22	"Жәмләдә сүзләр бәйләнеше" темасына контроль диктант №2 / Контрольный диктант по теме «Связи слов в предложении»	1		
23	Ияртүле бәйләнешне барлыкка китеүчә чаралар./ Средства, которые образуют подчинительную связь.	1		
24	Сүзтезмә. /Словосочетание.	1		
25	Фигыль сүзтезмә. /Глагольное словосочетание	1		
26	Развитие речи БСҮ. Изложение № 2	1		
27	Исем сүзтезмә./ Именное словосочетание.	1		
28	Сыйфат сүзтезмә./Прилагательное словосочетание.	1		
29	Алмашлык сүзтезмә. /Местоименное словосочетание	1		
30	Развитие речи. БСҮ. Сочинение №2 "Әни диеп әйтер кешен булсын!"	1		
31	Хаталар өстенде эш. БСҮ. Сочинениене тикшерү. /Работа над ошибками.	1		
32	Рәвеш сүзтезмә. /Наречное словосочетание	1		
33	Сан сүзтезмә. /Численное словосочетание	1		
34	Хәбәрлек сүз сүзтезмә.	1		
35	Сүзтезмәләрне тикшерү. Сүзтезмәләрне гомумиләштереп кабатлау. /Синтаксический анализ	1		
36	"Сүзтезмә" темасына контроль диктант №3 (2)/ Диктант по	1		

	теме «Словосочетание».		
	2. Жөмлә/ предложение		
37-38	Хаталар өстенде эш. Жөмлә. Жөмлә турында төшенчә. /Работа над ошибками. Предложение как минимальное речевое высказывание.	2	
39-40	Жөмләләрне төркемләү. Ике составлы һәм бер составлы жөмләләр турында төшенчә/ Односоставные и двусоставные предложения.	2	
41	Бер составлы исем жөмлә һәм бер составлы фигыль жөмлә. /Односоставные предложения. Назывное и глагольное предложение .	1	
42	Развитие речи .. Изложение № 3	1	
43-44	Хаталар өстенде эш. Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре.Хикәя жөмлә. /Работа над ошибками. Предложения по цели высказывания. Повествовательное предложение.	2	
45	Сорау жөмлә./ Вопросительное предложение.	1	
46	Боерык жөмлә./ Побудительное предложение.	1	
47-48	БСУ. Тойгылы жөмлә. Диалогик һәм монологик сөйләм формаларыннан файдалану/. Восклицательное предложение.Их интонационные и смысловые особенности.	2	
49	"Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре" темасына диктант № 4. /Диктант по теме "Предложения по цели высказывания".	1	
50	Синтагма. Сөйләмне синтагмаларга (мәгънәви кисәкләргә) бүлү. Работа над ошибками	1	
51	Раслау һәм инкяр жөмләләр. /Утвердительные и отрицательные предложения	1	
52-53	Жыйнак һәм жәенке жөмләләр турында төшенчә, аларның сөйләмдә роле. /Распространённые и нераспространённые предложения.	2	
54-55	Тулы һәм ким жөмләләр, аларның әдәби һәм жанлы сөйләмдә роле. /Полное и неполное предложения. Употребление их в речи.	2	
56-57	"Жөмлә төрләре" темасы буенча тест	2	
58	Гади һәм күшма жөмләләр. /Простое и сложное предложение.	1	
59	Күшма жөмлә турында төшенчә. Теркәгечле күшма жөмләләр. Теркәгечсез күшма жөмләләр. /Понятие о сложных предложениях. Союзные и безсоюзные сложные предложения.	1	

60	БСҮ. Төрле төр жөмләләрне куллануга ирекле сочинение язу № 3	1		
	3. Жөмләнен қрамматик қисәкләре	1		
61	Жөмләнен баш қисәкләре. Ия һәм аның төрләре: гади ия, тезмә ия; аның жөмләдәге урыны. /Работа над ошибками. Главныечлены предложения. Подлежащее. Способы выражения			
62-63	Хәбәр һәм аның төрләре: гади хәбәр, күшма хәбәр, аларның белдерелүе, аның жөмләдәге урыны. /Простое и составное сказуемое (глагольное и именное). Способы выражения Употребление их в речи.	2		
64	Ия, хәбәр темасы буенча контроль диктант № 6 (3)	1		
65-66	Жөмләнен иярчен қисәкләре, аларның мәгънәләре һәм сөйләмтөзүдәге роле. Аергыч. Тиндәш һәм тиндәш түгел аергычлар./ Второстепенные члены предложения: определение. Однородные и неоднородные определения.	2		
67-68	Тәмамлық турында төшенчә, сораулары, жөмләдәге урыны. Туры һәм кыек тәмамлық, аларның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Дополнение. Прямое и косвенное дополнение. Способы выражения дополнения.	2		
69-70	БСҮ. Контроль изложение № 4	2		
71-72	Хәлләр. Вакыт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Урынхәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Работа над ошибками. Обстоятельство. Виды обстоятельств. Обстоятельства места и времени. Способы выражения.	2		
73-74	Рәвеш хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Құләм хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Обстоятельства образ действия, меры и степени. Способы выражения обстоятельств. Употребление их в речи	2		
75-76	Сәбәп хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Максат хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны./ Обстоятельство причины и цели. Способы выражения.	2		
77-78	Шарт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Кире хәл, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны./ Обстоятельства условия и уступки. Способы выражения.	2		

79-80	"Хәлләр" темасы буенча тест	2		
81-82	Аныклагыч, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Приложение. Способы выражения.	2		
83-84	Аныклагычларның аерымлануы, алар янында тыныш билгеләре./ Обособление приложений. Знаки препинания при них.	2		
85-86	Развитие речи . Сочинение по картине . Портрет нигезендәсыйфатлама элементларын кулланып хикәяләү. <i>Сөембикә.</i> Бит 129	2		
87-88	Аерымланган хәлләр. Аерымланган хәлләр янында тынышбилгеләре. Төрле хәлләрнең аерымлануы. /Обособленные обстоятельства и знаки препинания при них.	2		
	Жөмләнен модаль кисәкләре, Модальные члены предложения			
89-90-91	Жөмләнен модаль кисәкләре . Кереш сүзләр, керешмәләр. Кереш жөмләләр. Кереш сүзләр һәм кереш жөмләләр янында тыныш билгеләре. /Модальные члены предложения. Вводные слова и предложения. Знаки препинания при них.	3		
92-93	Эндәш сүзләр, алар янында тыныш билгеләре. /Обращения. Знаки препинания при них.	2		
	Сөйләмдә сүз тәртибе			
94-95	Сөйләмдә сүзләрнең туры һәм кире тәртибе./ Инверсия	2		
96-97	Жөмләнен грамматик кисәкләрен кабатлау. Синтаксик анализ. /Повторение членов предложения.	2		
98-99	"Жөмлә кисәкләре" темасы буенча контроль диктант № 8. /Контроль диктант по теме «Члены предложения»	2		
100-101	БСҮ. Гариза турында төшөнчә, аны язы күнегүләре. /Работа над ошибками. \Развитие речи. Заявление.	2		
102	Ел буена үткәннәргә гомуми йомгак. /Повторение пройденного материала 7 класса.	1		

№	Содержание	Кол-во часов	План	Факт
1.	Тел hэм тел гыйлеме/. Лингвистика.	1	02.09	
2.	.Развитие речи. БСҮ Сочинение “Туган телем-иркэ гөлөм”	1	07.09	
3.	Үткэннэрне искэ төшерү. Жөмлэ кисэклэрэн кабатлау. /Повторение пройденного материала.	1	09.09	
4.	Жөмлэләргэ жөмлэ кисэклэрे hэм сүз төркемнэре ягыннан анализ ясау. /Морфологический и синтаксический анализ предложений.	1	14.09	
5.	Туры hэм кыек сөйләм турында белешмә. Прямая и косвенная речь. Способы передачи чужой речи: прямая и косвенная речь.	1	16.09	
6.	Кереш контроль диктант (№1).	1	21.09	
7-8	Хаталарны бетерү өстендә эш. Диалогта hэм монологта репликаларның язмада бирелеше, тыныш билгеләре./ Работа над ошибками. Знаки препинания в монологах, диалогах.	1	23.09	
9-10	Диалог hэм монологларда, цитаталарда тыныш билгеләре. Диалог и монолог, знаки препинания при них.	1	28.09	
11-12	Хаталарны бетерү өстендә эш. Монологик сөйләмдә туры сөйләмнекыек сөйләмгэ эйләндерү. /Способы передачи прямой речи в косвенную в монологе.	1	30.09	
13-14	Туры сөйләмле жөмләгэ синтаксик анализ ясау./Синтаксический анализ предложений с прямой речью.	2	05.10	
15-16	Күшма жөмлэ турында гомуми төшөнчә. /Понятие о сложном предложении.	2	14.10	
17	Искәртмәле диктант (№2).	1	19.10	
18-19	Хаталарны бетерү өстендә эш. Узара тезү юлы белән бәйләнгән жөмләләр./ Работа над ошибками. Предложения с сочинительной связью.	1	21.10	
20-21	Теркәгечле тезмә күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Союзное сложносочиненные предложения.	1	26.10	
22-23	Теркәгечсез тезмә күшма жөмләләр, алардагы бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре. /Бессоюзное сложносочиненное предложение, знаки препинаниях в них.	1	28.10	
24-25	Тезмә күшма жөмләләргэ синтаксик анализ ясау. /Синтаксический анализ сложносочиненных предложений.	1	09.10	

26- 27	Тезмә күшма жөмләләрне гомумиләштереп кабатлау. /Повторение и обобщение сложносочиненных предложений.	1	11.11	
28- 29	Үзара ияртү юлы белән бәйләнгән жөмләләр. Иярченле күшма жөмлә турында төшөнчә. /Предложения с подчинительной связью. Понятие о сложноподчиненном предложении.	1	16.11	
30- 31	Күшма жөмләләрнең төзелеш яғыннан төрләре. Аналитик һәмсинтетик иярченле күшма жөмләләр. /Строение сложноподчиненных предложений . Синтетическое и аналитическое сложноподчиненные предложения.	2	18.11	
32- 33	Синтетик һәм аналитик иярченле күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Синтетическое и аналитическое сложноподчиненные предложения, способы связи в данном виде предложений, знаки препинания.	1	23.11	
34- 35	Иярченле күшма жөмләләр синонимлыгы./Синонимика сложноподчиненных предложений.	1	25.11	
36	Иярчен ия һәм иярчен хәбәр жөмләләр. /Придаточное подлежащное, сказуемое предложения.	1	30.11	
37- 38	БСУ. Изложение язы. “Хезмәткә-хөрмәт”. / Развитие речи.	2		
39- 40	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен ия һәм иярчен хәбәржөмләләрдә тыныш билгеләре./ Придаточное подлежащное, сказуемое предложения изнаки препинания при них.			
41- 42	Иярчен тәмамлык һәм иярчен аергыч жөмләләр. Придаточное определительное, дополнительное предложения	2		
43	Аңлатмалы диктант “Нинди һөнәр сайларга?” (№3).	1		
44- 45	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен тәмамлык һәм иярченаергыч жөмләләрдә тыныш билгеләре./ Придаточное определительное, дополнительное предложения и знаки препинания при них.	2		
46- 47	Иярчен вакыт һәм иярчен урын жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Сложноподчиненные предложения с придаточными временем и места, знаки препинания в них.	2		
48.	Контроль диктант(№4).	1		
49- 50	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен сәбәп һәм иярчен максат жөмләләр. Сложноподчиненные предложения с придаточными причинами и цели, знаки препинания в них.	2		
51- 52	Иярчен рәвеш һәм иярчен күләм жөмләләр Сложноподчиненные предложения с придаточными образ действия и меры степени, знаки препинания в них.	2		

53				
54	Иярчен шарт һәм иярчен кире жәмләләр. Иярчен шарт һәм иярченкире жәмләләрдә тыныш билгеләре. Сложноподчиненные предложения с придаточными условия иуступки, знаки препинания в них.	2		
55	Искәртмәле диктант(№5).	1		
56	Хаталарны бетерү өстендә эш. Иярчен аныклагыч жәмләле күшмажәмлә.	2		
57	/Сложноподчиненные предложения с придаточным пояснительным, знаки препинания в них.			
58.	Иярченле күшма жәмләләрне гомумиләштереп кабатлау.Повторение сложноподчиненных предложений.	1		
59	Контроль диктант язы(№6).	1		
60	Хаталарны бетерү өстендә эш. Катлаулы төзелмәләр турында тәшенчә. Понятие о сложных конструкциях.	1		
61-62	Күп тезмәле катлаулы күшма жәмлә: компонентларын үзара бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре.,Многочленноесложносочиненное предложение.	2		
63.	БСҮ. Изложение язы “Хәтерсез күке”	1		
64	Хаталарны бетерү өстендә эш. Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләр.			
65	/Сложноподчинённые предложения с однородным подчинением.			
66-67	Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэсintаксик анализ ясау./ Синтаксический анализ предложения с однородным подчинением.			
68.	БСҮ. Эдәби образга характеристика язы./ Развитие речи. Характеристика литературному образу.			
69-70	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләр./ Сложноподчинённые предложения с неоднородным подчинением.			
71-72	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэсintаксик анализ ясау. /Синтаксический анализ предложения с неоднородным подчинением.			
73	Хаталарны бетерү өстендә эш. Бер-бер артлы ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жәмләләр./			
74	Сложноподчинённые предложения с последовательнымподчинением.			
75-76	Бер-бер артлы ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэ синтаксик анализ ясау/. Синтаксический анализ многочленногопредложения с последовательным подчинением.			

77-78	Берничә төр ияруле күп иярченле катлаулы күшма жөмләләр. /Многочленное сложноподчинённые предложения со смешанным подчинением.			
79.	БСҮ. Контроль изложение язы. / Развитие речи. Контрольное изложение			
80-81	Хаталарны бетерү өстендә эш. Берничә төр ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жөмләләргә синтаксик анализ ясау. Синтаксический анализ многочленного предложения с смешанным подчинением.			
82-83	Катнаш күшма жөмләләр. /Смешанное сложное предложение.			
84.	Искәртмәле диктант язы “Без қырык беренче ел балалары”(№7)/ Предупредительный диктант.			
85-86	Хаталарны бетерү өстендә эш. Катнаш күшма жөмләләргә синтаксик анализ ясау./ Синтаксический анализ смешанного сложного предложения			
87-88	Тезем турында төшенчә./ Понятие о “Тезем”			
89-90	Пунктуация. Жөмләнең мәгънәсе һәм төзелеше, интонация һәм тыныш билгеләре. Интонация и знаки препинания. Пунктуационно-смысловой отрезок. Пунктуационные нормы татарского языка.			
91-92	Нокта, сорай һәм өндәү билгеләре, күп нокталар, күштырнаклар куела торган очраклар. /Случаи, где ставятся точка, вопросительный и восклицательный знаки, кавычки.			
93-94	Өтер, нокталы өтер, ике нокта куела торган очраклар./ Случаи, где ставятся точка запятая, двоеточие.			
95-96	Сызык һәм жәяләр куела торган очраклар. /Случаи, где ставятся, тире и скобки.			
97-98	Текст синтаксисы турында гомуми төшенчә. Текстның гомумиөлешләре./ Текст как продукт речевой деятельности – речевое произведение. Основные признаки текста: членимость, смысловая цельность, формальная связность, относительная законченность(автономность) высказывания.			
99-100	БСҮ.“Мин кем булырга телим” дигән темага сочинение язы./ Развитие речи. “Кем я хочу стать?”			
101	Арадаш аттестация эше/ Промежуточная аттестация.			
102	Йомгаклау дәресе. /Итоговый урок.			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

9 класс, 2 раза в неделю, 68 часов в год / 9 ичы сыйныф, атнага 2 сәг., елга 68 сәг.

№	Темы уроков/Дәрес планы	Кол-во час	План	Факт
1	Аралашу чарасы буларак тел. Татар теле — татар әдәби әсәрләр теле./ Язык важнейшее средство человеческого общения.	1		
	ФОНЕТИКА			
2	Фонетиканың өйрәнү объектлары һәм юнәлешләре. Сузык авазларны төркемләү, тартык авазларны төркемләү. Фонетика как раздел науки о языке. Смыслоразличительная функция звуков и их употребление.	1		
3	Аваз һәм фонема. Сәйләмдә аваз үзгәрешләре. Ассимиляция һәм аның төрләре. /Звуки и фонема. Особенности произношения согласных. Ассимиляция и их виды.	1		
4	Орфографиянең төп принциплары. Сәйләм нормалары: фонетик, морфологик, лексик, синтаксик нормалар.Фонетик анализ ясау./Орфографические принципы. Нормы речи: фонетические, морфологические, лексические, синтаксические нормы.Фонетик анализ.	1		
5	Кереш диктант./ Входной диктант.	1		
	ЛЕКСИКОЛОГИЯ			
6	Татар теленең сүзлек составы. Словарный состав языка.	1		
7	Синоним, омоним ,антоним сүзләр. Фразеологизмнар. Профессионализмнар. Диалектизмнар.Неологизмнар. Архаизмнар. Алынма сүзләр./ Синонимы, омонимы, антонимы, фразеологизмы, профессионализмы, диалектизмы. Неологизмы. Архаизмы. Заемствованные слова.	1		
8	Бәйләнешле сәйләм үстериу. Сочинение.	1		

9	Сүзлекләр./Словари	1		
10	Сүз ясалышы. Словообразование.	1		
МОРФОЛОГИЯ				
11	Сүз төркемнәре. Мөстәкыйль мәгънәле сүз төркемнәре. Части речи. Самостоятельные части речи.	1		
12	Бэйләгеч һәм модаль сүз төркемнәре./Служебные и модальные части речи.	1		
13	Татар телендә сүз ясалышы ысуллары. Способы словообразования в татаском языке.	1		
14	Контроль изложение / Контрольное изложение	1		
15	Сүзләрне сүз ясалышы һәм төzelеше яғыннан анализлау. /Морфемный разбор слова.	1		
16-17	Күшымчалар һәм аларның язылыши. /Аффиксы и их виды, провописание.	2		
Синтаксис һәм тыныш билгеләре				
18	Синтаксик берәмлекләр һәм тыныш билгеләре. Гади жәмләдә тыныш билгеләре. Хикәя,сорау һәм боеру жәмлә ахырында тыныш билгеләре. Тойгылы жәмләдә тыныш билгләре. / Синтаксические единицы. Простое предложение. Знаки препинания в предложениях по цели высказывания.	1		
19	Изложение.	1		
20	Ия белән хәбәр арасында сыйык кую очраклары. Аерымланган кисәкләр янында жәмләләрдә тыныш билгеләре. /Тире между подлежащим и сказуемым. Обособленные члены, выделительные знаки препинания при них.	1		
21	Аныклагычлар янында тыныш билгеләре. Өстәлмәләр һәм күзаллаулы баш килештәге сүзләр янында тыныш билгеләре. Приложения и знаки препинания при них.	1		
22	Эндәш, тиндәш кисәкләре, гомумиләштерүче сүзләре булган жәмләләрдә тыныш билгеләре. / Выделительные знаки препинания при обращении, обобщающих словах и однородных членах.	1		
23	Күшма жәмләдә тыныш билгеләре. /Знаки препинания в сложном предложении.	1		
24	Тезмә күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре. / Знаки препинания в сложносочиненном предложении	1		
25	Иярченле күшма жәмләләрдә тыныш билгеләре./ Знаки препинания в сложноподчиненном предложении.	1		
26	Синтетик иярченле күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре./Знаки препинания в синтетическом сложноподчиненном предложении.	1		
27	Аналитик иярченле күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре. / Знаки препинания в аналитическом сложноподчиненном предложении.	1		
28	“Күшма жәмлә синтаксисы” бүлеген гомумиләштереп кабатлау. /Повторение-	1		

	обобщение темы “Сложное предложение”		
29	Контроль изложение. “Чын дұсылық”	1	
30	Тыныш билгеләрен кабатлау. Контроль диктант .	1	
	Стилистика һәм сөйләм культурасы. /Стилистика и культура речи.		
31	Әдәби сөйләм һәм аның стильтаре.Литературная речь и ее стили.	1	
32	Функциональ стильләр. Әдәби стиль. / Функциональный стиль. Художественный стиль.	1	
33	Публицистик стиль. /Публицистический стиль.	1	
34	Фәнни стиль./ Научный стиль.	1	
35	Рәсми стиль. / Официально-деловой стиль.	1	
36	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Эш кәгазыләре белән эш. Шартнамә, ышанычнамә язы./ Развитие речи. Деловые бумаги. Соглашение, доверенность.	1	
38	Сөйләмә стиль./Разговорный стиль.	1	
39	Изложение (№5).	1	
40	Стилистиканың нигезе буларак синонимика. /Синонимика как основа стилистики.	1	
41	Морфологик синонимнар һәм аларны сөйләмдә куллану үзенчәлекләре./ Морфологические синонимы и особенности употребления речи.	1	
42	Синтаксик синонимнар. /Синтаксические синонимы.	1	
43	Сүзтезмәләр һәм жәмләләр синонимлыгы. /Синонимы словосочетаний и предложений.	1	
44	Бер һәм ике составлы жәмләләр синонимлыгы./ Синонимия односоставных и двусоставных предложений.	1	
45	Әдәби телне, сөйләм культурасын үстерүдә синтаксик синонимнарын роле.Туры һәм кыек сөйләм синонимлыгы. /Синонимия прямой и косвенной речи. Роль синтаксических синонимов в повышении и развитии литературного языка и культуры речи.	1	
46-47	Синтетик һәм аналитик жәмләләрнең синонимлыгы. / Синонимия синтетических и аналитических предложений.	2	
48	Сөйләмдә синонимнарны, антонимнар h.б. тел чараларын дөрес куллану. Язма тел һәм сөйләмә тел төшенчәләре. Сөйләм төрләре. /Правильное использование в речи. синонимов, антонимов и др. средств языка. Письменная и устная и речь. Формы речи.	1	
49	Тезмә күшма жәмләләр синонимлыгы. /Синонимия Сложносочиненных предложений.	1	
50	Контроль диктант.	1	
51	Татар телендә калькалар. /Кальки в татарском языке.	1	
52	Культура речи. Сөйләм төгәл булсын. /Речь должна быть точной.	1	
53	Сөйләм аңлаешлы булсын. /Речь должна быть понятной.	1	
54	Сөйләм саф булсын./ Речь должна быть ясной.	1	

55	Сөйләм жыйнак булсын. / Речь должна быть краткой.	1		
56	Сөйләм аһәндле булсын./ Речь должна быть выразительной.	1		
57-58	Развитие речи. Изложение” Исемен матур, кемнәр күйган?”	2		
	Тел түрында гомуми мәгълүмат\ Общее понятие о языке.			
59	Тел. Жәмғыятың һәм фикерләү. /Язык. Общество и мышление.	1		
60	Тел һәм тарих.Хәзерге татар милли әдәби теленец тамырлары. /Язык и история. Корни современного татарского национального литературного языка.	1		
61-62	Хәзерге татар әдәби теленец үсеш үзенчәлекләре. Икетеллелек. ”Татарстан Республикасы халыклары телләре түрында” Татарстан Республикасы Законы. /Особенности развития современного татарского национального литературного языка.Двуязычие. Закон РТ о языках.	2		
762	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Сочинение . Хаталарны төзэтү эше. Развитие речи. Работа над ошибками.	1		
63				
65	Тел белеменең әһәмияте, төп бүлекләре./ Значимость лингвистикии их разделы.	1		
66	Арадаш аттестация эше. Грамматик бирәмле контроль диктант. «Күпер” /Промежуточная аттестация. Диктант с грамматическим заданием.	1		
67	Үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау./Повторение пройденного материала.	1		
68	Итог	1		

Лист корректировки

Согласовано.

Зам. директора по УВР:

_____ /Кашапова И.Р./

«26 » августа 2021 г.

Четверть	Тема - глава	Отставание от программы	Причина внесения поправок	Форма исполнения программного материала	Время проведения
1					
2					
3					
4					

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

5 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 5 иче сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№ п/ п	Тема урока	Количество часов	Уткәрелу вакыты	
			всего	план
1.	Устная и письменная речь. Телдән һәм язма сөйләм.	1		
2.	Диалогическая и монологическая речь/ Диалогик һәм монологик сөйләм.	1		
3-4	Речевые формулы приветствия, прощания, просьбы, благодарности/ Сәламләү, хушлашу, үтенү, рәхмәт сүзләренәйтү формулалары.	1		
5-6	Подробное, выборочное и сжатое изложение содержания прочитанного или прослушанного текста/ Уқылганяки тыңланган текст эчтәлегенентулы, сайланма һәм кыскартылган эчтәлеге.	1		
7-8	Информационная переработка текста: простой и сложный план текста. Текстны мәгълүмати эшкәртү: гади һәм катлаулы текст планы.	1		
9	Письменное и устное выполнение языковых упражнений. Тел құнегүләренязмача һәм телдән башкару.	1		
10	Закон сингармонизма. Сингармонизм законы	1		
11.	Органы речи/ Сөйләм органдары.	1		

12	Согласные звуки/ Тартык авазлар	1		
13	Звонкие согласные. Яңғырау тартыклар. Глухие согласные.Саңғырау тартыклар	1		
14-15	Чередование согласных в словах.Словарный диктант.. Тартыкларның чиратлашы.Сүзлек диктанты.	1		
16	Гласные звуки/ Сузық авазлар.	1		
17.	Мягкие и твердые гласные.Нечкә һәм калын сузыклар	1		
18-19.	Изложение	1		
20-21	Слог. Типы слогов. Ижек. Ижектөрләре	1		
22-23.	Ударение. Басым	1		
24.	Интонация	1		
25-26	Фонетический анализ. Фонетиканализ.	1		
27.	Диктант	1		
28	Работа над ошибками.хatalар өстенде эш			
29.	Понятие об орфоэпии татарского языка. Татар телे орфоэпиясе турында тәшенчә	1		
30-31.	Лексическое значение слова.Сүзнең лексик әһәмияте	1		
32.	Профессиональная лексика. Профессиональ лексика. Сүзлекдиктанты.	1		
33	Синонимы. Антонимы. Синонимнар. Антонимнар.	1		
34				
35.				
36.	Омонимы. Омонимнар.	1		
37.	Устаревшие слова. Историзмы.Иске сүzlәр. Тарихи сүzlәр.	1		
38.	Заемствованные слова. Алынmasүzләр.	1		
39-40.	Проектная работа/Проект эше	1		

41.	Неологизмы. Неологизмнар.	1		
42-43.	Фразеологизмы/Фразеологизмнар	1		
44	Корень слова. Сүз тамыры.			
45	Аффиксы. Основа. Аффикслар.Нигез.			
46	Способы словообразования в татарском языке. Татар телендәсүзләрнең барлыкка килүүсуллары.			
47-48	Изложение			
49	Части речи. Сүз төркемнәре.			
50	Имя существительное. Исем. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имени			
51	Словообразование имен существительных. Исемнәрнеңясалыш яғыннан төрләре.			
52	Склонения имен существительных. Исемнәрнеңтөрләнеше.. Сүзлек диктанты.			
53	Категория принадлежности именсуществительных.Исемнәрдә тартым күшымчалары.			
54	Имя прилагательное.Сыйфат. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции имениприлагательного. Сыйфатларныңграмматическ әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			
55	Степени прилагательных.Сыйфат дәрәжәләре.			
56				
57-58.	Словообразование имен прилагательных. Сыйфатларныңясалыш яғыннан төрләре.			
59-60	Местоимение. Алмашлык. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции местоимения			
61.	Склонение личных и указательных местоимений по падежам.Зат һәм күрсәтү алмашлыкларының килеш беләнтөрләнүе.			
62	Имя числительное. Сан. Грамматическое значение, морфологические признаки и синтаксические функции количественных, порядковых числительных .Микъдар һәм тәртип саннарының грамматическ әһәмияте, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре.			

63.	Склонение количественных числительных по падежам. Микъдар саннарының килем белән төрләнеше.			
64.	Глагол. Категория времени. Фигыль. Вакыт категориясе.			
65.	Контрольный диктант			
66	Работа на ошибками.Хаталар ёстендә эш.			
67	Глаголы настоящего времени.Хәзерге заман хикәя фигыль.			
68	Глаголы прошедшего времени.Уткән заман хикәя фигыль.			
69	Глаголы будущего времени. Киләчәк хикәя заман фигыль.			
70	Вспомогательные глаголы.Ярдәмче фигыльләр.			
71	Наречие. Рәвеш.			
72-73	Сочинение			
74	Тест			
75-76	Послелоги и послеложные слова.Бәйлек һәм бәйлек сүзләр.			
77-78	Частицы. Кисәкчәләр.			
79-80	Союзы. Теркәгечләр.			
81-82	Сочинительные союзы. Тезүчетеркәгечләр. Сүзлек диктанты.			
83-84	Главные члены предложения. Подлежащее. Жәмләнең башкисәкләре. Ия.			
85-86	Главные члены предложения.Сказуемое. Жәмләнең баш кисәкләре. Хәбәр.			
87-88	Проектная работа			
89-90	Однородные члены предложения.Жәмләнең тиңдәш кисәкләре.			
91-92	Второстепенные члены предложения. Жәмләнең иярченкисәкләре.			
93-94	Определение, дополнение,обстоятельство. Аергыч, тәмамлык, хәл.			
95-96	Распространенное и нераспространенное предложение. Жәенке һәмжыйнак жәмләләр			

97-98	Способы выражения подлежащего и сказуемого Иянең һәм хәбәрнең белдерелүе.			
99-100	Сочинение			
101	Промежуточная аттестация. Арадаш эш			
102	Повторение. Кабатлау			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

6 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год/ 6 ичы сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№	Содержание	Кол-вочасов	План	Факт
1.	Тел –аралашу қарасы./ Язык - самое важное средство общения народов.	1		
2.	Баш һәм иярчен кисәкләр./ Главные и второстепенные члены предложения.	1		
3.	Ясалышы яғыннан сүз төрләре./ Словообразование.	1		
4.	Кереш диктант. “Кичке учак”/Входной диктант.	1		
5.	Сүз төркеме буларак исем. Ялғызлық һәм уртаклық исемнәр. Берлекһәм күплек сандагы исемнәр./ Имя существительное как часть речи. Собственные и нарицательные имена существительные. Единственное и множественное число.	1		
6.	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Баш һәм иялек килеше. /Склонение имен существительных. Именительный и родительный падежи.	1		
7.	Юнәлеш һәм тәшем килеше./ Дательный и творительный падежи.	1		
8.	Чыгыш һәм урын-вакыт килеше. / Винительный и предложный падежи.	1		
9.	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше/ Категория принадлежности существительного	1		
10.	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше/ Склонение существительных по падежам с аффиксами	1		
11.	Сан, тартым, килеш күшымчаларын куллануда стилистика төрлелек	1		
12.	Исемнәрнең ясалышы/.Словообразование имен существительных.	1		
13.	Изложение №1“Актүш яралангач”	1		
14.	БСУ №1. Инша “Безнең гайлә?”/Развитие речи. Сочинение	2		
15.	“Наша семья”			
16.	Работа над ошибками. Синоним һәм антоним исемнәр. Исемнәрнең жөмләдә кулланылышы. / Синоним и антоним имен существительных.	1		

	Употребление имен существительных в речи.		
17.	Исемнэрне гомумиләштереп кабатлау. Исемнэрне морфологик яктан тикшерү./ <i>Повторение имен существительных. Морфологический разбор.</i>	1	
18.	Исем темасы буенча зачет. /Зачет по теме “Имена существительные”.	1	
19.	Сыйфат турында төшенчэ./ Работа над ошибками. Понятие о прилагательном.	1	
20-21	Сыйфат дәрәжәләре, аларның дөрес язылыши һәм кулланылыши./ Степени сравнения имен прилагательных. Правописание и употребление имен прилагательных.	2	
22.	Асыл һәм нисби сыйфатлар. /Качественные и относительные прилагательные.	1	
23.	БСҮ №2. Рәсми эш кәгазыләре. Расписка язу/Развитие речи. Расписка.	1	
24.	Сыйфат ясалышы. Словообразование имен прилагательных.		
25.	Синоним һәм антоним сыйфатлар. /Прилагательные синонимы и антонимы.	1	
26.	Искәртмәле диктант “Урман тургае”	1	
27	Хаталарны төзәту эше. Сыйфатларның исемләшүе һәм жөмләдәкулланылыши ./ Субстантивация имен прилагательных. Употребление имен прилагательных в предложениях	1	
28.	Изложение №2		
29.	Сыйфатларны гомумиләштереп кабатлау. Сыйфатларга морфологиканализ ясау. / <i>Повторение имен прилагательных. Морфологический разбор.</i>	1	
30.	“Сыйфат” буенча контроль диктант.	1	
	РӘВЕШ/Наречие		
31.	Хаталар ёстендә эш. Рәвеш турында гомуми төшенчэ. /Работа над ошибками. Понятие о наречиях.	1	
32.	Рәвеш төркемчәләре. Саф, охшату-чагыштыру, күләм-чама, урын, вакыт, сәбәп-максат рәвешләре. /Виды наречий. Наречия образа действий, места, времени, цели, причины, меры и степени.	1	
33.	Рәвеш ясалышы, төрләре, дөрес язылыши. /Словообразование, разряды, правописание наречий.	1	

34			
35.	Б.С.У №3.. К.Муллашевның “Сөембикә” картинасы буенча сочинение. / Развитие речи по картине по картине К.Муллашева « Сөембикә».	2	
36.	Рәвешләрнең дәрәжә формасы алызы./Степени наречий.	1	
37.	Рәвешләрнең жәмләдә қулланылыши. Рәвешләрдә басым тәшү узенчәлеге./ Употребление наречий в предложениях. Ударение.	1	
38.	Рәвешләрнең гомумиләштереп кабатлау. Рәвешләргә морфологик анализ ясау/ <i>Повторение наречий. Морфологический анализ.</i>	1	
39.	Грамматик бирлеме контроль диктант. /Контрольный диктант с грамматическим заданием.	1	
	САН/Числительное		
40.	Сүз төркеме буларак сан. Санның лексик-семантиկ һәм морфологик-синтаксик узенчәлекләре. Рим цифrlары. /Имя числительное как часть речи, его морфологические свойства, синтаксические функции. Римские цифры.	1	
41.	Санның ясалышы һәм дөрес язылыши. / Словообразование и правописание числительных.	1	
42.	Сан төркемчәләре. Саннарның қулланылыши. /Разряды числительных по строению и значению, употребление числительных.	1	
43.	Санның исемләшүе./ Субстантивация имен числительных.	1	
44.	БСУ№4. Акт язы./Развитие речи. Акт.		
45.	Саннарны гомумиләштереп кабатлау. Саннарга морфологик анализ./ <i>Повторение и обобщение темы “Числительное”. Морфологический разбор.</i>	1	
46.	Алмашлык турында гомуми тәшенчә, мәгънәви төркемчәләре. / Понятие о местоимениях, разряды.	1	
47.	Зат алмашлыклары, аларның килеш белән төрләнеше. /Личные местоимения. Склонение по падежам.	1	
48.	Күрсәтү, билгеләү алмашлыклары, сорау алмашлыклары. /Указательные, определительные и вопросительные местоимения.	1	
49.	Юклык һәм билгесезлек, тартым алмашлыклары алмашлыклары. /Притяжательные, неопределенно-личные, притяжательные местоимения.	1	
50			
51.	Алмашлыкларның қулланылыш үзенчәлекләре Алмашлыкларның сөйләмдәге роле. Алмашлыкның ясалышы. /Употребления местоимений в речи. Роль местоимений в речи. Образований местоимений	2	
52	Алмашлыкларны гомумиләштереп кабатлау. Алмашлыкларга морфологик анализ. /Повторение местоимений. Морфологический разбор.	1	

53	Изложение №3		
54.	Фигыль турында төшенчә. Фигыльнең лексик-семантиկ һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләре. /Понятие о глаголах. Глагол как часть речи, его общекатегориальное значение, морфологические свойства, синтаксические функции.	1	
55.	Фигыльнең башлангыч формасы. Юклык төрөндәге фигыльләрдәбасым./ Начальная форма глагола. Ударение в глаголах с отрицанием.	1	
56.	Фигыльнең зат-сан белән төрләнеше./ Спряжение глаголов.	1	
57.	Фигыль юнәлешләре./Залоги глаголов.	1	
58.	Фигыль төркемчәләре. Затланышлы фигыльләр. Разряды глаголов. Спрягаемые глаголы.	1	
59.	Боерык фигыль, аның мәгънәсе һәм зат-сан белән төрләнеше.Боерыкфигыльдә басым һәм аларны дөрес язу күнегүләре. /Глаголы повелительного наклонения и их спряжение. Ударение и правописание глаголов повелительного наклонения	1	
60.	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик биримле диктант	1	
61.	Работа над ошибками. Хаталар өстендә эш. Хикәя фигыль. Хәзергезаман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения настоящего времени.	1	
62.	Уткән заман хикәя фигыльләрнең мәгънәләре, формалары. Уткән заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше./ Глаголы изъявительного наклонения прошедшего времени и их спряжение.	1	
63.	Киләчәк заман хикәя фигыльләр, аларның мәгънәләре, формалары. Киләчәк заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше, дөрес язылыши. Глаголы изъявительного наклонения будущего времени и их спряжение, правописание.	1	
64.	Изложение №4	1	
65.	Хаталар өстендә эш. Шарт фигыль. /Глаголы условного наклонения	1	
66 67	Шарт фигыльнең зат-сан белән төрләнеше һәм жәмләдә кулланылыши. Спряжение изъявительного наклонения глагола.Глаголы условного наклонения и их спряжение, употребление в предложении.	2	
68 69.	Затланышсыз фигыльләр. Сыйфат фигыль, аның мәгънәсе. Сыйфат һәм фигыль билгеләре. Сыйфат фигыльнең заман формалары./ Неспрягаемые неличные формы глаголов. Причастие, его грамматические признаки. Признаки глагола и прилагательного в причастии.Причастия настоящего, прошедшего и будущего времени.Синтаксическая функция причастия.	2	
70 71.	Сыйфат фигыльләрнең хикәя фигыль белән аваздашлыгы./Сходство и различие глагола изъявительного наклонения и причастия.	2	

72					
73.	Хәл фигыль, аның мәгънәләре, төрләре. / Рәвеш, фигыль билгеләре. жәмләдә кулланылыши/ Деепричастие, его грамматические признаки. Наречные и глагольные признаки деепричастия. Синтаксическая функция деепричастия.	2			
74	Исем фигыль, аның мәгънәсе/. Имя действия, его значение.	1			
75	Инфинитив, аның жәмләдә кулланылыши. Инфинитивың дөресязылыши.	2			
76	Инфинитив. Употребление инфинитива в речи и правописание глагола.				
77	БСУ№5 .Инша “Бердәмлектә – көч”/ Развитие речи. Сочинение. “В единстве-сила”	1			
78					
79	Затланышсыз фигыльләрне гомумиләштереп кабатлау. Затланышлыһәм затланышсыз фигыльләрне морфологик яктан тикшерү./ Повторение неспрягаемых форм глаголов. Морфологический анализ глагола.	2			
80	Контрольный диктант с грамматическим заданием./Грамматик биремле диктант.	1			
81					
82	Работа над ошибками. Хаталар өстенде эш. Ярдәмче фигыльләр. Ярдәмче фигыльләрнең жәмләдә кулланылыши. Мәстәкыйль фигыльләрнең ярдәмче фигыль ролендә йөрүе. /Служебные глаголы. Употребление служебных глаголов в речи.	1			
83					
84	Фигыльнең сейләмдә һәм жәмләдә кулланылыши. Фигыль ясалышы, төрләре. /Употребление глаголов в предложениях и в речи. Словообразование глаголов.	2			
85					
	Аваз ияртемнәре турында гомуми тәшенчә: аларның ясалышы, жәмләдә кулланылыши, дөрес язылыши. Аваз ияртемнәрен морфологик яктан тикшерү./ Понятие о звукоподражательных словах. Способы образования и правописание. Морфологический разбор	1			
86	Хәбәрлек сүзләр. /Предикативные слова. Диалог төзу.	1			
87	Хаталар өстенде эш. Бәйлек турында гомуми тәшенчә. Бәйлекләрнең төркемчәләре./ Служебные части речи: Послеслоги и их разряды.	1			
88	Бәйлек сүзләр./Послесложные слова	1			
89					
90	Теркәгеч турында гомуми тәшенчә. Теркәгечләрнең төркемчәләре. Теркәгечләрнең дөрес язылыши. Теркәгечләрнең һәм теркәгеч сүзләрнең сейләмдә кулланылыши/ Служебные части речи: союзы.Правописание союзов. Употребление союзов и союзных слов в предложениях.	2			
91	Контроль изложение №6.	1			
96	Модаль сүз төркемнәре/ Модальные части речи	1			
97					
98	Хаталар өстенде эш. Ымлыкларның төркемчәләре, сейләмдә кулланылыш үзенчәлекләре./Междометия. Их семантика и особенности употребления.	2			

	Кисәкчәләрнең төркемчәләре, сөйләмдә кулланылыши, дөресязылыши. /Частицы, их разряды, употребление в речи и правописание.		
99-100	Модаль сүзләр турында гомуми төшенчә. Модаль сүзләрнең мэгънәсе, сөйләмдә кулланылыш үзенчәлекләре./ Модальные слова. Их семантика и особенности употребления.	2	
101	Арадаш аттестация эше. Промежуточная аттестация.	1	
102	Морфология буенча үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау	1	

75.		1	17.03
76.		1	22.03
77.		1	23.03
78.		2	24.03
79.			05.04
80.		1	06.04
81.		2	07.04
82.			12.04
83.		2	13.04
84.			14.04
85.		2	19.04
86.			20.04
87.		2	21.04
88.			26.04
89.		1	27.04
90.		2	28.04
91.			03.05
92.		1	04.05
93.		3	05.05
94.			10.05
95.			11.05
96.		1	12.05
97.		1	17.05
98.		2	18.05
99.			19.05
100.	Модаль сүзлөр түрында гомуми төшөнчэ. Модаль сүзлөрнөң мэгьнэсэ, сөйлөмдө кулланылыши үзенчэлекләре./ Модальные слова. Их семантика и особенности употребления.	1	24.05
101.	Арадаш аттестация эше. Промежуточная аттестация.	1	25.05
102.	Морфология буенча үткэннэрне гомумиләштереп кабатлау	3	26.05

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план
7 класс, 3 раза в неделю, 102 часов в год / 7 иче сыйныф, атнага 3 сәг., елга 102 сәг.

№	Содержание	Кол-во часов	План	Факт
1.	Кабатлау. Мөстәкүйль сүз төркемнәре. Ярдәмлек сүз төркемнәре./Повторение. Части речи самостоятельные, служебные, модальные.	1		
2.	Кабатлау. Сүз төркемнәренең жөмлә төзүдәге роле. Сүзтөркемнәренең жөмлә кисәге буларык функциясе. /Употребление частей речи в составление предложений ихособенности. Синтаксическая функция частей речи.	1		
3.	Кабатлау. Сүзләрнең ясалыш яғыннан төрләре. /Повторение. Словообразование. Способы образования слов.	1		
4.	Кереш диктант №1./ Входной диктант.	1		
	II. Гади жөмлә синтаксисы. Синтаксис простого предложения.			
5-6	Синтаксис турында төшенчә. Синтаксик берәмлекләр. /Понятие о синтаксисе. Синтаксические единицы.	2		
	1. Жөмләдә сүзләр бәйләнеше, Связь слов в предложении			
	Тезүле бәйләнеш/ Сочинительная связь			
7-8	Жөмләдә сүзләр бәйләнеше. Тезүле бәйләнеш. Тиңдәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш. /Связь слов в предложении. Сочинительная связь в предложениях с однородными членами.	2		
9-10	Тиңдәш кисәкләр арасындагы теркәгечле һәм теркәгечсез бәйләнеш. Союзная и бессоюзная связь в предложениях с однородными членами.	2		
11-12	Теркәгечле һәм теркәгечсез тезүле бәйләнешне барлыккакитерүче чаralар./ Средства союзной и бессоюзной сочинительной связи.	2		

13	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре./ Знаки препинания в однородных членах предложения.	1		
14-15	Тиндәш кисәкләр янында гомумиләштерүче сүзләр. Гомумиләштерүче сүзләр янында тыныш билгеләре./Обобщающее слово в однородных членах предложения и знаки препинания.	2		
16-17	БСҮ. "Туган як көзе" темасына сочинение	2		
	Ияртүле бәйләнеш/подчинительная связь			
18	Ияртүле бәйләнеш./ Подчинительная связь.	4		
19				
20				
21				
22	"Жәмләдә сүзләр бәйләнеше" темасына контроль диктант №2 / Контрольный диктант по теме «Связи слов в предложении»	1		
23	Ияртүле бәйләнешне барлыкка китеүче чаralар./ Средства, которые образуют подчинительную связь.	1		
24	Сүзтезмә. /Словосочетание.	1		
25	Фигыль сүзтезмә. /Глагольное словосочетание	1		
26	Развитие речи БСҮ. Изложение № 2	1		
27	Исем сүзтезмә./ Именное словосочетание.	1		
28	Сыйфат сүзтезмә./Прилагательное словосочетание.	1		
29	Алмашлык сүзтезмә. /Местоименное словосочетание	1		
30	Развитие речи. БСҮ. Сочинение №2 "Әни диеп әйтер кешен булсын!"	1		
31	Хаталар өстенде эш. БСҮ. Сочинениене тикшерү. /Работа над ошибками.	1		
32	Рәвеш сүзтезмә. /Наречное словосочетание	1		
33	Сан сүзтезмә. /Численное словосочетание	1		
34	Хәбәрлек сүз сүзтезмә.	1		
35	Сүзтезмәләрне тикшерү. Сүзтезмәләрне гомумиләштереп кабатлау. /Синтаксический анализ	1		
36	"Сүзтезмә" темасына контроль диктант №3 (2)/ Диктант по	1		

	теме «Словосочетание».		
	2. Жөмлә/ предложение		
37-38	Хаталар өстенде эш. Жөмлә. Жөмлә турында төшенчә. /Работа над ошибками. Предложение как минимальное речевое высказывание.	2	
39-40	Жөмләләрне төркемләү. Ике составлы һәм бер составлы жөмләләр турында төшенчә/ Односоставные и двусоставные предложения.	2	
41	Бер составлы исем жөмлә һәм бер составлы фигыль жөмлә. /Односоставные предложения. Назывное и глагольное предложение .	1	
42	Развитие речи .. Изложение № 3	1	
43-44	Хаталар өстенде эш. Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре.Хикәя жөмлә. /Работа над ошибками. Предложения по цели высказывания. Повествовательное предложение.	2	
45	Сорау жөмлә./ Вопросительное предложение.	1	
46	Боерык жөмлә./ Побудительное предложение.	1	
47-48	БСУ. Тойгылы жөмлә. Диалогик һәм монологик сөйләм формаларыннан файдалану/. Восклицательное предложение.Их интонационные и смысловые особенности.	2	
49	"Эйту максаты ягыннан жөмлә төрләре" темасына диктант № 4. /Диктант по теме "Предложения по цели высказывания".	1	
50	Синтагма. Сөйләмне синтагмаларга (мәгънәви кисәкләргә) бүлү. Работа над ошибками	1	
51	Раслау һәм инкяр жөмләләр. /Утвердительные и отрицательные предложения	1	
52-53	Жыйнак һәм жәенке жөмләләр турында төшенчә, аларның сөйләмдә роле. /Распространённые и нераспространённые предложения.	2	
54-55	Тулы һәм ким жөмләләр, аларның әдәби һәм жанлы сөйләмдә роле. /Полное и неполное предложения. Употребление их в речи.	2	
56-57	"Жөмлә төрләре" темасы буенча тест	2	
58	Гади һәм күшма жөмләләр. /Простое и сложное предложение.	1	
59	Күшма жөмлә турында төшенчә. Теркәгечле күшма жөмләләр. Теркәгечсез күшма жөмләләр. /Понятие о сложных предложениях. Союзные и безсоюзные сложные предложения.	1	

60	БСҮ. Төрле төр жөмләләрне куллануга ирекле сочинение язу № 3	1		
	3. Жөмләнен қрамматик қисәкләре	1		
61	Жөмләнен баш қисәкләре. Ия һәм аның төрләре: гади ия, тезмә ия; аның жөмләдәге урыны. /Работа над ошибками. Главныечлены предложения. Подлежащее. Способы выражения			
62-63	Хәбәр һәм аның төрләре: гади хәбәр, күшма хәбәр, аларның белдерелүе, аның жөмләдәге урыны. /Простое и составное сказуемое (глагольное и именное). Способы выражения Употребление их в речи.	2		
64	Ия, хәбәр темасы буенча контроль диктант № 6 (3)	1		
65-66	Жөмләнен иярчен қисәкләре, аларның мәгънәләре һәм сөйләмтөзүдәге роле. Аергыч. Тиндәш һәм тиндәш түгел аергычлар./ Второстепенные члены предложения: определение. Однородные и неоднородные определения.	2		
67-68	Тәмамлық турында төшенчә, сораулары, жөмләдәге урыны. Туры һәм кыек тәмамлық, аларның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Дополнение. Прямое и косвенное дополнение. Способы выражения дополнения.	2		
69-70	БСҮ. Контроль изложение № 4	2		
71-72	Хәлләр. Вакыт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Урынхәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Работа над ошибками. Обстоятельство. Виды обстоятельств. Обстоятельства места и времени. Способы выражения.	2		
73-74	Рәвеш хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Құләм хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Обстоятельства образ действия, меры и степени. Способы выражения обстоятельств. Употребление их в речи	2		
75-76	Сәбәп хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Максат хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны./ Обстоятельство причины и цели. Способы выражения.	2		
77-78	Шарт хәле, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. Кире хәл, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны./ Обстоятельства условия и уступки. Способы выражения.	2		

79-80	"Хәлләр" темасы буенча тест	2		
81-82	Аныклагыч, аның белдерелүе, жөмләдәге урыны. /Приложение. Способы выражения.	2		
83-84	Аныклагычларның аерымлануы, алар янында тыныш билгеләре./ Обособление приложений. Знаки препинания при них.	2		
85-86	Развитие речи . Сочинение по картине . Портрет нигезендәсыйфатлама элементларын кулланып хикәяләү. <i>Сөембикә.</i> Бит 129	2		
87-88	Аерымланган хәлләр. Аерымланган хәлләр янында тынышбилгеләре. Төрле хәлләрнең аерымлануы. /Обособленные обстоятельства и знаки препинания при них.	2		
	Жөмләнен модаль кисәкләре, Модальные члены предложения			
89-90-91	Жөмләнен модаль кисәкләре . Кереш сүзләр, керешмәләр. Кереш жөмләләр. Кереш сүзләр һәм кереш жөмләләр янында тыныш билгеләре. /Модальные члены предложения. Вводные слова и предложения. Знаки препинания при них.	3		
92-93	Эндәш сүзләр, алар янында тыныш билгеләре. /Обращения. Знаки препинания при них.	2		
	Сөйләмдә сүз тәртибе			
94-95	Сөйләмдә сүзләрнең туры һәм кире тәртибе./ Инверсия	2		
96-97	Жөмләнен грамматик кисәкләрен кабатлау. Синтаксик анализ. /Повторение членов предложения.	2		
98-99	"Жөмлә кисәкләре" темасы буенча контроль диктант № 8. /Контроль диктант по теме «Члены предложения»	2		
100-101	БСҮ. Гариза турында төшөнчә, аны язы күнегүләре. /Работа над ошибками. \Развитие речи. Заявление.	2		
102	Ел буена үткәннәргә гомуми йомгак. /Повторение пройденного материала 7 класса.	1		

№	Содержание	Кол-во часов	План	Факт
1.	Тел hэм тел гыйлеме/. Лингвистика.	1	02.09	
2.	.Развитие речи.БСҮ Сочинение “Туган телем-иркэ гөлөм”	1	07.09	
3.	Үткэннэрне искэ төшерү. Жөмлэ кисэклэрэн кабатлау. /Повторение пройденного материала.	1	09.09	
4.	Жөмлэләргэ жөмлэ кисэклэрे hэм сүз төркемнэре ягыннан анализ ясау. /Морфологический и синтаксический анализ предложений.	1	14.09	
5.	Туры hэм кыек сөйләм турында белешмә. Прямая и косвенная речь. Способы передачи чужой речи: прямая и косвенная речь.	1	16.09	
6.	Кереш контроль диктант (№1).	1	21.09	
7-8	Хаталарны бетерү өстендә эш. Диалогта hэм монологта репликаларның язмада бирелеше, тыныш билгеләре./ Работа над ошибками. Знаки препинания в монологах, диалогах.	1	23.09	
9-10	Диалог hэм монологларда, цитаталарда тыныш билгеләре. Диалог и монолог, знаки препинания при них.	1	28.09	
11-12	Хаталарны бетерү өстендә эш. Монологик сөйләмдә туры сөйләмнекыек сөйләмгэ эйләндерү. /Способы передачи прямой речи в косвенную в монологе.	1	30.09	
13-14	Туры сөйләмле жөмләгэ синтаксик анализ ясау./Синтаксический анализ предложений с прямой речью.	2	05.10	
15-16	Күшма жөмлә турында гомуми төшөнчә. /Понятие о сложном предложении.	2	14.10	
17	Искәртмәле диктант (№2).	1	19.10	
18-19	Хаталарны бетерү өстендә эш. Узара тезү юлы белән бәйләнгән жөмләләр./ Работа над ошибками. Предложения с сочинительной связью.	1	21.10	
20-21	Теркәгечле тезмә күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Союзное сложносочиненные предложения.	1	26.10	
22-23	Теркәгечсез тезмә күшма жөмләләр, алардагы бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре. /Бессоюзное сложносочиненное предложение, знаки препинаниях в них.	1	28.10	
24-25	Тезмә күшма жөмләләргэ синтаксик анализ ясау. /Синтаксический анализ сложносочиненных предложений.	1	09.10	

26- 27	Тезмә күшма жөмләләрне гомумиләштереп кабатлау. /Повторение и обобщение сложносочиненных предложений.	1	11.11	
28- 29	Үзара ияртү юлы белән бәйләнгән жөмләләр. Иярченле күшма жөмлә турында төшөнчә. /Предложения с подчинительной связью. Понятие о сложноподчиненном предложении.	1	16.11	
30- 31	Күшма жөмләләрнең төзелеш яғыннан төрләре. Аналитик һәмсинтетик иярченле күшма жөмләләр. /Строение сложноподчиненных предложений . Синтетическое и аналитическое сложноподчиненные предложения.	2	18.11	
32- 33	Синтетик һәм аналитик иярченле күшма жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Синтетическое и аналитическое сложноподчиненные предложения, способы связи в данном виде предложений, знаки препинания.	1	23.11	
34- 35	Иярченле күшма жөмләләр синонимлыгы./Синонимика сложноподчиненных предложений.	1	25.11	
36	Иярчен ия һәм иярчен хәбәр жөмләләр. /Придаточное подлежащное, сказуемое предложения.	1	30.11	
37- 38	БСУ. Изложение язы. “Хезмәткә-хөрмәт”. / Развитие речи.	2		
39- 40	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен ия һәм иярчен хәбәржөмләләрдә тыныш билгеләре./ Придаточное подлежащное, сказуемое предложения изнаки препинания при них.			
41- 42	Иярчен тәмамлык һәм иярчен аергыч жөмләләр. Придаточное определительное, дополнительное предложения	2		
43	Аңлатмалы диктант “Нинди һөнәр сайларга?” (№3).	1		
44- 45	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен тәмамлык һәм иярченаергыч жөмләләрдә тыныш билгеләре./ Придаточное определительное, дополнительное предложения и знаки препинания при них.	2		
46- 47	Иярчен вакыт һәм иярчен урын жөмләләр, аларда тыныш билгеләре./ Сложноподчиненные предложения с придаточными временем и места, знаки препинания в них.	2		
48.	Контроль диктант(№4).	1		
49- 50	Хаталарны бетерү өстенде эш. Иярчен сәбәп һәм иярчен максат жөмләләр. Сложноподчиненные предложения с придаточными причинами и цели, знаки препинания в них.	2		
51- 52	Иярчен рәвеш һәм иярчен күләм жөмләләр Сложноподчиненные предложения с придаточными образ действия и меры степени, знаки препинания в них.	2		

53	Иярчен шарт һәм иярчен кире жәмләләр. Иярчен шарт һәм иярченкире жәмләләрдә тыныш билгеләре.	2		
54	Сложноподчиненные предложения с придаточными условия иуступки, знаки препинания в них.			
55	Искәртмәле диктант(№5).	1		
56	Хаталарны бетерү өстендә эш. Иярчен аныклагыч жәмләле күшмажәмлә.	2		
57	/Сложноподчиненные предложения с придаточным пояснительным, знаки препинания в них.			
58.	Иярченле күшма жәмләләрне гомумиләштереп кабатлау.Повторение сложноподчиненных предложений.	1		
59	Контроль диктант язы(№6).	1		
60	Хаталарны бетерү өстендә эш. Катлаулы төзелмәләр турында тәшенчә. Понятие о сложных конструкциях.	1		
61-62	Күп тезмәле катлаулы күшма жәмлә: компонентларын үзара бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре.,Многочленноесложносочиненное предложение.	2		
63.	БСҮ. Изложение язы “Хәтерсез күке”	1		
64	Хаталарны бетерү өстендә эш. Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләр.			
65	/Сложноподчинённые предложения с однородным подчинением.			
66-67	Тиндәш ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэсintаксик анализ ясау./ Синтаксический анализ предложения с однородным подчинением.			
68.	БСҮ. Эдәби образга характеристика язы./ Развитие речи. Характеристика литературному образу.			
69-70	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләр./ Сложноподчинённые предложения с неоднородным подчинением.			
71-72	Тиндәш түгел ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэсintаксик анализ ясау. /Синтаксический анализ предложения с неоднородным подчинением.			
73	Хаталарны бетерү өстендә эш. Бер-бер артлы ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жәмләләр./			
74	Сложноподчинённые предложения с последовательнымподчинением.			
75-76	Бер-бер артлы ияруле күп иярченле катлаулы күшма жәмләләргэ синтаксик анализ ясау/. Синтаксический анализ многочленногопредложения с последовательным подчинением.			

77-78	Берничә төр ияруле күп иярченле катлаулы күшма жөмләләр. /Многочленное сложноподчинённые предложения со смешанным подчинением.			
79.	БСҮ. Контроль изложение язы. / Развитие речи. Контрольное изложение			
80-81	Хаталарны бетерү өстендә эш. Берничә төр ияруле күп иярченлекатлаулы күшма жөмләләргә синтаксик анализ ясау. Синтаксический анализ многочленного предложения с смешанным подчинением.			
82-83	Катнаш күшма жөмләләр. /Смешанное сложное предложение.			
84.	Искәртмәле диктант язы “Без қырык беренче ел балалары”(№7)/ Предупредительный диктант.			
85-86	Хаталарны бетерү өстендә эш. Катнаш күшма жөмләләргә синтаксик анализ ясау./ Синтаксический анализ смешанного сложного предложения			
87-88	Тезем турында төшенчә./ Понятие о “Тезем”			
89-90	Пунктуация. Жөмләнең мәгънәсе һәм төзелеше, интонация һәм тыныш билгеләре. Интонация и знаки препинания. Пунктуационно-смысловой отрезок. Пунктуационные нормы татарского языка.			
91-92	Нокта, сорай һәм өндәү билгеләре, күп нокталар, күштырнаклар куела торган очраклар. /Случаи, где ставятся точка, вопросительный и восклицательный знаки, кавычки.			
93-94	Өтер, нокталы өтер, ике нокта куела торган очраклар./ Случаи, где ставятся точка запятая, двоеточие.			
95-96	Сызык һәм жәяләр куела торган очраклар. /Случаи, где ставятся, тире и скобки.			
97-98	Текст синтаксисы турында гомуми төшенчә. Текстның гомумиөлешләре./ Текст как продукт речевой деятельности – речевое произведение. Основные признаки текста: членимость, смысловая цельность, формальная связность, относительная законченность(автономность) высказывания.			
99-100	БСҮ.“Мин кем булырга телим” дигән темага сочинение язы./ Развитие речи. “Кем я хочу стать?”			
101	Арадаш аттестация эше/ Промежуточная аттестация.			
102	Йомгаклау дәресе. /Итоговый урок.			

Календарно-тематическое планирование/ Календарь-тематик план

9 класс, 2 раза в неделю, 68 часов в год / 9 ичы сыйныф, атнага 2 сәг., елга 68 сәг.

№	Темы уроков/Дәрес планы	Кол-во час	План	Факт
1	Аралашу чарасы буларак тел. Татар теле — татар әдәби әсәрләр теле./ Язык важнейшее средство человеческого общения.	1		
	ФОНЕТИКА			
2	Фонетиканың өйрәнү объектлары һәм юнәлешләре. Сузык авазларны төркемләү, тартык авазларны төркемләү. Фонетика как раздел науки о языке. Смыслоразличительная функция звуков и их употребление.	1		
3	Аваз һәм фонема. Сәйләмдә аваз үзгәрешләре. Ассимиляция һәм аның төрләре. /Звуки и фонема. Особенности произношения согласных. Ассимиляция и их виды.	1		
4	Орфографиянең төп принциплары. Сәйләм нормалары: фонетик, морфологик, лексик, синтаксик нормалар.Фонетик анализ ясау./Орфографические принципы. Нормы речи: фонетические, морфологические, лексические, синтаксические нормы.Фонетик анализ.	1		
5	Кереш диктант./ Входной диктант.	1		
	ЛЕКСИКОЛОГИЯ			
6	Татар теленең сүзлек составы. Словарный состав языка.	1		
7	Синоним, омоним ,антоним сүзләр. Фразеологизмнар. Профессионализмнар. Диалектизмнар.Неологизмнар. Архаизмнар. Алынма сүзләр./ Синонимы, омонимы, антонимы, фразеологизмы, профессионализмы, диалектизмы. Неологизмы. Архаизмы. Заемствованные слова.	1		
8	Бәйләнешле сәйләм үстериу. Сочинение.	1		

9	Сүзлекләр./Словари	1		
10	Сүз ясалышы. Словообразование.	1		
МОРФОЛОГИЯ				
11	Сүз төркемнәре. Мөстәкыйль мәгънәле сүз төркемнәре. Части речи. Самостоятельные части речи.	1		
12	Бэйләгеч һәм модаль сүз төркемнәре./Служебные и модальные части речи.	1		
13	Татар телендә сүз ясалышы ысуллары. Способы словообразования в татаском языке.	1		
14	Контроль изложение / Контрольное изложение	1		
15	Сүзләрне сүз ясалышы һәм төzelеше яғыннан анализлау. /Морфемный разбор слова.	1		
16-17	Күшымчалар һәм аларның язылыши. /Аффиксы и их виды, провописание.	2		
Синтаксис һәм тыныш билгеләре				
18	Синтаксик берәмлекләр һәм тыныш билгеләре. Гади жәмләдә тыныш билгеләре. Хикәя,сорау һәм боеру жәмлә ахырында тыныш билгеләре. Тойгылы жәмләдә тыныш билгләре. / Синтаксические единицы. Простое предложение. Знаки препинания в предложениях по цели высказывания.	1		
19	Изложение.	1		
20	Ия белән хәбәр арасында сыйык кую очраклары. Аерымланган кисәкләр янында жәмләләрдә тыныш билгеләре. /Тире между подлежащим и сказуемым. Обособленные члены, выделительные знаки препинания при них.	1		
21	Аныклагычлар янында тыныш билгеләре. Өстәлмәләр һәм күзаллаулы баш килештәге сүзләр янында тыныш билгеләре. Приложения и знаки препинания при них.	1		
22	Эндәш, тиндәш кисәкләре, гомумиләштерүче сүзләре булган жәмләләрдә тыныш билгеләре. / Выделительные знаки препинания при обращении, обобщающих словах и однородных членах.	1		
23	Күшма жәмләдә тыныш билгеләре. /Знаки препинания в сложном предложении.	1		
24	Тезмә күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре. / Знаки препинания в сложносочиненном предложении	1		
25	Иярченле күшма жәмләләрдә тыныш билгеләре./ Знаки препинания в сложноподчиненном предложении.	1		
26	Синтетик иярченле күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре./Знаки препинания в синтетическом сложноподчиненном предложении.	1		
27	Аналитик иярченле күшма жәмләләр һәм аларда тыныш билгеләре. / Знаки препинания в аналитическом сложноподчиненном предложении.	1		
28	“Күшма жәмлә синтаксисы” бүлеген гомумиләштереп кабатлау. /Повторение-	1		

	обобщение темы “Сложное предложение”		
29	Контроль изложение. “Чын дұсылық”	1	
30	Тыныш билгеләрен кабатлау. Контроль диктант .	1	
	Стилистика һәм сөйләм культурасы. /Стилистика и культура речи.		
31	Әдәби сөйләм һәм аның стильтаре.Литературная речь и ее стили.	1	
32	Функциональ стильләр. Әдәби стиль. / Функциональный стиль. Художественный стиль.	1	
33	Публицистик стиль. /Публицистический стиль.	1	
34	Фәнни стиль./ Научный стиль.	1	
35	Рәсми стиль. / Официально-деловой стиль.	1	
36	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Эш кәгазыләре белән эш. Шартнамә, ышанычнамә язы./ Развитие речи. Деловые бумаги. Соглашение, доверенность.	1	
38	Сөйләмә стиль./Разговорный стиль.	1	
39	Изложение (№5).	1	
40	Стилистиканың нигезе буларак синонимика. /Синонимика как основа стилистики.	1	
41	Морфологик синонимнар һәм аларны сөйләмдә куллану үзенчәлекләре./ Морфологические синонимы и особенности употребления речи.	1	
42	Синтаксик синонимнар. /Синтаксические синонимы.	1	
43	Сүзтезмәләр һәм жәмләләр синонимлыгы. /Синонимы словосочетаний и предложений.	1	
44	Бер һәм ике составлы жәмләләр синонимлыгы./ Синонимия односоставных и двусоставных предложений.	1	
45	Әдәби телне, сөйләм культурасын үстерүдә синтаксик синонимнарын роле.Туры һәм кыек сөйләм синонимлыгы. /Синонимия прямой и косвенной речи. Роль синтаксических синонимов в повышении и развитии литературного языка и культуры речи.	1	
46-47	Синтетик һәм аналитик жәмләләрнең синонимлыгы. / Синонимия синтетических и аналитических предложений.	2	
48	Сөйләмдә синонимнарны, антонимнар h.б. тел чараларын дөрес куллану. Язма тел һәм сөйләмә тел төшенчәләре. Сөйләм төрләре. /Правильное использование в речи. синонимов, антонимов и др. средств языка. Письменная и устная и речь. Формы речи.	1	
49	Тезмә күшма жәмләләр синонимлыгы. /Синонимия Сложносочиненных предложений.	1	
50	Контроль диктант.	1	
51	Татар телендә калькалар. /Кальки в татарском языке.	1	
52	Культура речи. Сөйләм төгәл булсын. /Речь должна быть точной.	1	
53	Сөйләм аңлаешлы булсын. /Речь должна быть понятной.	1	
54	Сөйләм саф булсын./ Речь должна быть ясной.	1	

55	Сөйләм жыйнак булсын. / Речь должна быть краткой.	1		
56	Сөйләм аһәндле булсын./ Речь должна быть выразительной.	1		
57-58	Развитие речи. Изложение” Исемен матур, кемнәр күйган?”	2		
	Тел түрында гомуми мәгълүмат\ Общее понятие о языке.			
59	Тел. Жәмғыятың һәм фикерләү. /Язык. Общество и мышление.	1		
60	Тел һәм тарих.Хәзерге татар милли әдәби теленец тамырлары. /Язык и история. Корни современного татарского национального литературного языка.	1		
61-62	Хәзерге татар әдәби теленец үсеш үзенчәлекләре. Икетеллелек. ”Татарстан Республикасы халыклары телләре түрында” Татарстан Республикасы Законы. /Особенности развития современного татарского национального литературного языка.Двуязычие. Закон РТ о языках.	2		
762	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Сочинение . Хаталарны төзэтү эше. Развитие речи. Работа над ошибками.	1		
63				
65	Тел белеменең әһәмияте, төп бүлекләре./ Значимость лингвистикии их разделы.	1		
66	Арадаш аттестация эше. Грамматик бирәмле контроль диктант. «Күпер” /Промежуточная аттестация. Диктант с грамматическим заданием.	1		
67	Үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау./Повторение пройденного материала.	1		
68	Итог	1		